

ISSN 1831-1296

EUROPOS
AUDITO RŪMAI

METINĖ VEIKLOS
ATASKAITA

2012

LT

**Europe Direct – tai paslauga, padėsianti Jums rasti atsakymus
į klausimus apie Europos Sąjungą**

Informacija teikiama nemokamai telefonu (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Kai kurie mobiliojo ryšio operatoriai neteikia paslaugos skambinti 00 800 numeriu
arba šie skambučiai yra mokami.

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete.
Ji prieinama per portalą EUROPA (<http://europa.eu>).

Katalogo duomenys pateikiami šio leidinio pabaigoje.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2013

ISBN 978-92-9241-167-1

doi:10.2865/71287

© Europos Sąjunga, 2013

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Printed in Belgium

SPAUDINTA POPIERIUJE, BALINTAME NENAUDOJANT ELEMENTINIO CHLORO (ECF)

Europos Audito Rūmai

METINĖ VEIKLOS ATASKAITA
2012

EUROPOS AUDITO RŪMAI

MISIJA

Europos Audito Rūmai yra Sutartimi įsteigta ES institucija, įgaliota atlikti ES finansų auditą. Kaip ES išorės auditorius Audito Rūmai padeda gerinti ES finansų valdymą ir, skatindami atskaitomybę ir skaidrumą, atlieka nepriklausomo Sąjungos piliečių finansinių interesų sergėtojo vaidmenį.

VIZIJA

Pripažįstami dėl jų principingumo ir nešališkumo, gerbiami už profesionalumą bei darbo kokybę ir jo poveikį, nepriklausomi ir dinamiški Audito Rūmai teikia suinteresuotosioms šalims paramą, būtiną tobulinant ES finansų valdymą.

VERTYBĖS

NEPRIKLAUSOMUMAS, PRINCIPINGUMAS IR NEŠALIŠKUMAS	PROFESIONALUMAS	PRIDĖTINĖ VERTĖ	KOMPETENCIJA IR EFEKTYVUMAS
Institucija, jos nariai ir personalas yra nepriklausomi, principingi ir nešališki. Atliekamas nešališkas auditas, atsižvelgiant į suinteresuotųjų šalių nuomonę, tačiau nesivadovaujama jokiais išoriniais nurodymais ir ignoruojamas bet koks išorinis spaudimas.	Pavyzdinių profesionalumo standartų išlaikymas visais darbo aspektais Dalyvavimas plėtojant viešąjį auditą ES ir pasauliniu lygmenimis.	Rengiamos svarbios, aktualios, geros kokybės, patikimais faktais ir įrodymais pagrįstos ataskaitos, kuriose atsakoma į suinteresuotosioms šalims rūpimus klausimus bei pateikiamos svarios ir autoritetingos išvados. Padedama veiksmingai tobulinti ES valdymą ir stiprinti ES lėšų valdymo atskaitomybę	Branginamos asmenybės, tobulinami talentai ir atlyginama už rezultatus. Užtikrinamas veiksmingas bendravimas siekiant skatinti kolektyviškumą. Siekiami maksimalaus efektyvumo visose darbo srityse.

TURINYS

Puslapis

6	PIRMININKO PRATARMĖ
8	2012 M. APŽVALGA
9	MŪSŲ VEIKLA
9	AUDITO ATASKAITOS IR NUOMONĖS
30	BENDRADARBIAVIMAS SU KITOMIS AUKŠČIAUSIOMIS AUDITO INSTITUCIJOMIS
34	MŪSŲ VALDYMAS
35	SU AUDITO RŪMŲ NARIAIS SUSIJĘ POKYČIAI
36	EUROPOS AUDITO RŪMŲ VEIKLOS REZULTATŲ VERTINIMAS
44	PAGALBA AUDITUI
49	FINANSINĖ INFORMACIJA
52	AUDITAS IR ATSKAITOMYBĖ
53	ĮGALIOTOJO LEIDIMUS DUODANČIO PAREIGŪNO DEKLARACIJA
54	35 METAI, SKIRTI PADĖTI EUROPOS SĄJUNGAI GERIAU FUNKCIONUOTI

PIRMININKO PRATARMĖ

Džiaugiuosi galėdamas Jums pristatyti 2012 m. Europos Audito Rūmų metinę veiklos ataskaitą.

Didelė 2012 m. Europos Audito Rūmų darbo dalis buvo skirta padėti Sąjungai pasirengti svarbiems po 2013 m. jos laukiantiems **finansų valdymo iššūkiams**. Metų pradžioje Europos Audito Rūmai priėmė nuomonę dėl kai kurių pasiūlymų dėl reglamentų, susijusių su bendra žemės ūkio politika (BŽŪP), kuri, be abejonės, yra pati žinomiausia ES politika. Reglamento projektas sudarė 2014–2020 m. daugiametę finansinei programai skirtų teisės aktų pasiūlymų paketo dalį. 2012 m. paskelbę nemažai nuomonių ir ataskaitų, Europos Audito Rūmai aktyviai prisidėjo prie naujų taisyklių, kurios šiuo laikotarpiu reglamentuos ES pajamas ir išlaidas, sugriežtinimo.

Be to, 2012 m. Europos Audito Rūmai ir toliau atidžiai stebėjo **ES ekonomikos valdymo** pokyčių poveikį viešajai atskaitomybei ir auditui. Praėjusiais metais įsigaliojo Europos stabilumo mechanizmo steigimo sutartis ir pirmą kartą susitiko šios naujos institucijos audito valdybos nariai, tarp kurių yra ir Europos Audito Rūmų paskirtasis atstovas. 2012 m. gruodžio mėn.

Europos Sąjungos Taryba priėmė savo poziciją dėl bendro priežiūros mechanizmo, apimančio rizikos ribojimo principais pagrįstą euro zonos kredito įstaigų priežiūrą, sukūrimo, o Europos Audito Rūmai ES politikos formuotojams išdėstė savo nuomonę dėl viešosios atskaitomybės ir audito tvarkos.

Daugelį ES ekonomikos valdymo ir biudžeto pokyčių skatina poreikis gauti geresnių politikos rezultatų naudojant mažiau viešųjų išteklių tuo pačiu metu stiprinant demokratinį teisėtumą ir atskaitomybę. Europos Audito Rūmai, dispondami unikaliomis galiomis ir pasižymėdami ypatinga perspektyva, bei per 35 savo gyvavimo metus sukaupę audito patirties ir sukūrę partnerystės ryšius, turi visas galimybes padėti ES šiuos sunkumus įveikti. Mūsų siekis – pasitelkus pastarųjų metų pasiekimus **kuo labiau prisidėti prie ES atskaitomybės gerinimo 2013–2017 m. laikotarpiu**.

Europos Audito Rūmai šiuo metu švenčia 35 metų veiklos sukaktį. Europa smarkiai pasikeitė nuo to laiko, kai Europos Audito Rūmai pradėjo savo darbą 1977 m. Šiuos pasikeitimus atspindi jų struktūra ir atliekami auditai. Audito Rūmų audito sritis išsiplėtė į ES įstojus naujoms valstybėms narėms, Sąjungai perdavus tam tikras kompetencijos sritis ir įsteigus daugelį ES lygmens subjektų. Audito Rūmai taip pat plėtėsi kaip organizacija: nuo devynių narių ir 120 darbuotojų 1977 m. iki 27 narių ir beveik 900 darbuotojų 2012 m. Tokiu būdu Europos Audito Rūmai išugdė **profesionalius, savo darbui atsidavusius ir patyrusius darbuotojus**.

2012 m. buvo paskutiniai metai, kuriems buvo taikyta **Europos Audito Rūmų 2009–2012 m. strategija**. Europos Audito Rūmams per šį laikotarpį pasiekti rezultatai yra didelė paskata. Kaip patvirtina šių metų metinė veiklos ataskaita, mūsų produktyvumas išaugo, išorės ekspertų vertinimu, mūsų rengiamų ataskaitų kokybė yra gera, o pagrindinės suinteresuotosios institucijos laiko šias ataskaitas naudingomis. Audito Rūmų rekomendacijos nuolat susilaukia didelio Komisijos pritarimo, o naujojoje Audito Rūmų tolesnių veiksmų ataskaitoje akcentuojamas teigiamas jų poveikis. Taip pat pažymėtina, kad Audito Rūmai padidino darbo našumą administracijos ir vertimo srityse, o tai sudarė sąlygas iki laikotarpio pabaigos į audito sektorių perkelti dar keturiasdešimt darbuotojų.

Siekdami įgyvendinti savo **2013–2017 m.** laikotarpiui nustatytus **tikslus**, Audito Rūmai nustatys ES atskaitomybei užtikrinti skirtų produktų eiliškumą, plėtos partnerystės ryšius, ugdys profesionalumą ir didins efektyvumą. 2013 m. tarptautinė tarpusavio peržiūros grupė nagrinės Audito Rūmų veiklos audito praktiką ir tikrins, kaip buvo atsižvelgta į 2008 m. atliktos tarpusavio peržiūros rezultatus. Iš kitų svarbių 2013 m. pradėtų vykdyti veiksmų galima išskirti Audito Rūmų ataskaitų rengimo procesų supaprastinimą ir dar geresnį bendrų žinių, įgūdžių ir patirties panaudojimą. Vykdydami šias ir kitas iniciatyvas Audito Rūmai sieks padėti Europos Sąjungai atremti artimiausiais metais vis didėjančius su viešąja atskaitomybe ir auditu susijusius iššūkius.

Pirmininkas
Vítor Manuel da Silva Caldeira

2012 M. APŽVALGA

MŪSŲ VEIKLA

- 2011 finansinių metų **metinės ataskaitos** dėl ES biudžeto ir Europos plėtros fondų, kuriose pateikiama aiškesnė ir geresnės kokybės informacija.
- paskelbta 50 2011 finansinių metų **specialiųjų metinių ataskaitų** dėl ES agentūrų, decentralizuotųjų įstaigų ir kitų institucijų.
- priimtos 25 **specialiosios ataskaitos**, susijusios su konkrečiomis biudžeto sritimis ar valdymo temomis.
- parengtos 9 **nuomonės**, kuriomis prisidėta prie biudžeto reformos, kaip antai bendros žemės ūkio politikos reformos, bei prie Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl baudžiamosios teisės priemonių kovai su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu.

MŪSŲ VALDYMAS

- Priimta **naujoji 2013–2017 m. strategija**, kuria Audito Rūmai vadovausis šiuo laikotarpiu vykdydami savo veiklą ir siekdami kuo labiau padidinti Audito Rūmų indėlį užtikrinant ES viešąją atskaitomybę.
- Mūsų 2008–2012 m. **pagrindiniai veiklos rodikliai** rodo didesnę našumą, ir pirmą kartą jais remiantis buvo įvertinta, kokia mūsų pateiktų rekomendacijų dalis buvo įgyvendinta.
- Tolesnis **personalo politikos** plėtojimas ir pareigybių perskirstymas jas priskiriant pagrindinėms audito funkcijoms padidinus darbo našumą administracijos ir vertimo srityse sustiprino Audito Rūmų gebėjimus ir toliau vykdyti savo misiją.
- Baigti su **K3 pastatu** – antruoju priestatu – susiję statybos darbai; tokiu būdu buvo sudarytos sąlygos visus Audito Rūmų darbuotojus įkurdinti vienoje vietoje.

Posėdžiaujantys Europos Audito Rūmų nariai

AUDITO ATASKAITOS IR NUOMONĖS

Pagrindiniai Europos Audito Rūmų darbo rezultatai yra trijų tipų:

- **metinės ataskaitos**, kuriose daugiausia pateikiami finansinio ir atitikties audito, susijusio su Europos Sąjungos biudžetu ir Europos plėtros fondais (EPF), rezultatai. Be to, atskirai skelbiamos specialiosios metinės ataskaitos dėl ES agentūrų, decentralizuotų įstaigų ir kitų institucijų;
- **specialiosios ataskaitos**, skelbiamos visu metų laikotarpiu ir atspindinčios atrinktų auditų, susijusių su konkrečiomis biudžeto sritimis ar valdymo temomis, rezultatus. Tai dažniausiai yra veiklos auditai;
- **nuomonės** dėl teisės aktų, turinčių įtakos finansų valdymui, projektų ir pačių Europos Audito Rūmų iniciatyva skelbiami su kitais klausimais susiję **pareiškimai ir pozicijos dokumentai**.

Nuo 2008 m. **smarkiai išaugo** Audito Rūmų rengiamų specialiųjų metinių ir specialiųjų ataskaitų skaičius. Be to, metinės ataskaitos buvo patobulintos į jas įtraukiant daugiau analitinės informacijos, nuosekliau pateikiant duomenis, kad galima būtų atlikti paprastesnį palyginimą pagal sritis ir pasirinktą laikotarpį, jose taip pat pateikiamas naujas veiklos rezultatų klausimams skirtas skyrius. Smarkiai išaugusį rengiamų nuomonių skaičių lėmė tai, kad su Europos Audito Rūmais konsultuojamasi dėl daugelio su naujuoju (2014–2020 m.) finansinės programos laikotarpiu susijusių teisės aktų pasiūlymų.

Ataskaitų ir nuomonių skaičius	2008	2009	2010	2011	2012
Metinės ataskaitos dėl ES biudžeto ir EPF	2	2	2	2	2
Specialiosios metinės ataskaitos dėl ES agentūrų ir decentralizuotų įstaigų	29	37	40	42	50
Specialiosios ataskaitos	12	18	14	16	25
Nuomonės ir kiti dokumentai	5	1	6	8	10
IŠ VISO	48	58	62	68	87

Visą kiekvienos audito ataskaitos ir nuomonės tekstą galima rasti Audito Rūmų interneto svetainėje <http://eca.europa.eu> 22 ES kalbomis.

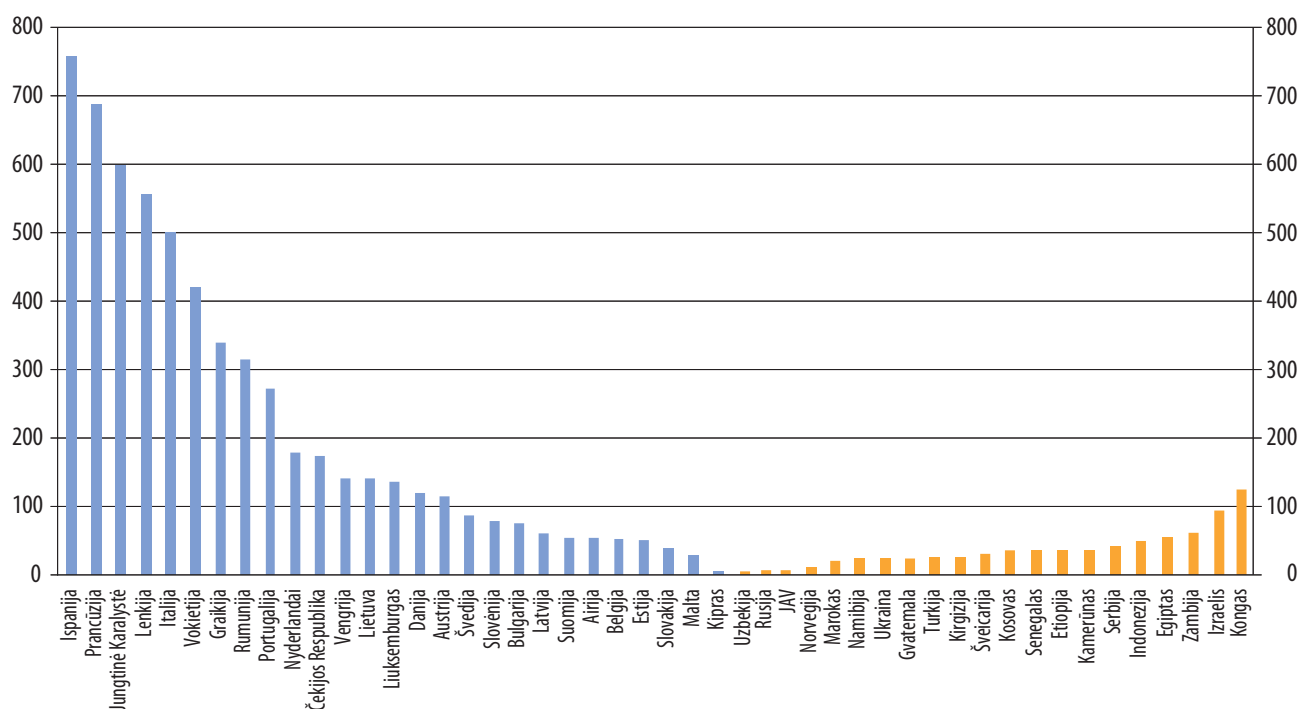
2012 M. AUDITO VIZITAI

Nors didžioji audito darbo dalis atliekama Audito Rūmų patalpose Liuksemburge, auditoriai taip pat vykdo vizitus į ES institucijas, agentūras, decentralizuotąsias įstaigas, valstybių narių valdžios institucijas ir į kitus ES lėšas gaunančius subjektus (įskaitant tarptautinių organizacijų, pavyzdžiui JT, būstines (Šveicarijoje). Šių vizitų tikslas – gauti **tiesioginius audito įrodymus**.

Paprastai šių vizitų metu lankomasi ES lėšas tvarkančiose, valdančiose ir atliekančiose mokėjimus centrinėse ir vietos **valdžios institucijose** bei pas lėšas gaunančius **galutinius naudos gavėjus**. ES audito vizitai dažnai atliekami kartu su atitinkamų valstybių narių aukščiausiosiomis audito institucijomis. Dažniausiai auditorių grupes sudaro du arba trys auditoriai, o audito vizitai paprastai gali trukti nuo kelių dienų iki dviejų savaitių, priklausomai nuo audito pobūdžio ir kelionės nuotolio.

2012 m. Europos Audito Rūmų auditorių vizitai vietoje, skirti surinkti su metinėmis, specialiosiomis metinėmis ir atrinktomis audito užduotimis susijusius įrodymus, truko 6 816 dienų – 6 054 dienas valstybėse narėse ir 762 dienas ES nepriklausančiose šalyse. Maždaug tiek pat dienų buvo skirta Briuselyje ir Liuksemburge įsikūrusioms ES institucijoms ir įstaigoms tikrinti.

2012 m. auditui vietoje skirtos dienos

METINĖ 2011 M. ES BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITA

2012 m. Audito Rūmų atlikta didžioji finansinio ir atitikties audito darbo dalis buvo susijusi su 2011 m. ES biudžeto vykdymu. Atlikus šiuos auditus parengta **2011 m. metinė ataskaita** buvo paskelbta 2012 m. lapkričio 6 d.

Metinės ataskaitos **tikslas** – pateikti nustatytus faktus ir išvadas, kurios Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos Sąjungos piliečiams padėtų įvertinti ES finansų valdymo kokybę ir kuriose būtų nurodytos naudingos rekomendacijos dėl patobulinimų. Pagrindinis 2011 m. metinių ataskaitų dokumentas yra 18-asis metinis patikrinimo pareiškimas (arba DAS) dėl ES finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų tvarkingumo.

I 2011 m. metinę ES biudžeto vykdymo ataskaitą buvo įtraukti **du nauji skyriai** siekiant pateikti konkretesnius rezultatus žemės ūkio ir sanglaudos srityse. Ankstesnis skyrius „Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai“ buvo pakeistas skyriais „Žemės ūkis: rinkos ir tiesioginė parama“ ir „Kaimo plėtra, aplinka, žuvininkystė ir sveikata“. Be to, skyriai „Regioninė politika, energetika ir transportas“ bei „Užimtumas ir socialiniai reikalai“ pakeitė ankstesnį skyrių „Sanglauda, energetika ir transportas“.

Pagrindinės 2011 m. metinės ataskaitos mintys

- 2011 m. **finansinėse ataskaitose** Europos Sąjungos finansinė būklė bei metų operacijų ir pinigų srautų rezultatai yra atspindėti teisingai. **Pajamose** ir **įsipareigojimuose** nebuvo reikšmingo klaidų lygio. Tačiau mokėjimai buvo paveikti reikšmingo klaidų lygio: įvertintas viso ES biudžeto klaidų lygis buvo 3,9 %. Klaidų lygis buvo panašus kaip ir 2010 m. (3,7 %).
- Visos atskirai patikrintos ES išlaidų sritys buvo paveiktos reikšmingo klaidų lygio, išskyrus „**Išorės santykių, pagalbos ir plėtros**“ bei „**Administracinių ir kitų išlaidų**“ sritis. Tai rodo, kad būtina gerinti ES lėšų valdymą.
- Audito Rūmų įvertintas **kaimo plėtros, aplinkos, žuvininkystės ir sveikatos** politikos grupės (labiausiai klaidų veikiamos išlaidų sritys) klaidų lygis siekė 7,7 %. **Regioninės politikos, energetikos ir transporto** politikos grupės įvertintas klaidų lygis vis dar buvo aukštas ir siekė 6,0 %.
- **Padidėjo Komisijos išlaidų skaičius**: Komisijos generalinių direktorių manymu, su klaidų rizika susijusi suma išaugo nuo 0,4 milijardo eurų 2010 m. iki 2,0 milijardo eurų 2011 m. Tai rodo, jog Komisija pripažįsta didelę klaidų riziką kai kuriose srityse, pavyzdžiui, kaimo plėtros, sanglaudos ir mokslinių tyrimų.
- Apskritai patikrintos **kontrolės sistemos** buvo tik iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą. Jos nėra pakankamai efektyvios užkertant kelią klaidoms arba jas aptinkant ir ištaisant. Nustatyta daug **kontrolės trūkumų**.
- Pagerėjo Komisijos atliekamas savo veiklos rezultatų vertinimas. Galima matyti kai kuriuos teigiamus pokyčius, palyginti su praėjusiais metais. Tačiau Audito Rūmams 2011 m. atlikus veiklos auditus buvo nustatytas geros kokybės poreikių įvertinimų stygius, programų rengimo trūkumai, kurie turi neigiamos įtakos teikiamoms ataskaitoms apie rezultatus ir poveikį, ir Komisijos poreikis parodyti **ES pridėtinę vertę**.

2011 M. METINĖ ATASKAITA DĖL EUROPOS PLĖTROS FONDŲ

Europos plėtros fondus (EPF) finansuoja ES valstybės narės, tačiau jie turi savo finansinį reglamentą, o jų valdymas nėra susietas su ES biudžetu. Europos Komisija yra atsakinga už EPF lėšomis finansuojamų operacijų finansinį įgyvendinimą.

Per EPF teikiama Europos Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo pagalba Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybėms (AKR) bei užjūrio šalims ir teritorijoms (UŠT) remiantis 2000 m. Kotonu susitarimu. Iš šių fondų teikiamų lėšų pagrindinis tikslas – mažinti skurdą ir ilgainiui jį įveikti, atsižvelgiant į tvaraus vystymosi bei AKR šalių ir UŠT laipsniškos integracijos į pasaulio ekonomiką tikslus. EPF grindžiami trimis papildomais ramsčiais: vystomuoju bendradarbiavimu, ekonominiu ir komerciniu bendradarbiavimu bei politine dimensija.

Audito Rūmų 2011 m. metinė ataskaita dėl EPF buvo paskelbta kartu su ataskaita dėl ES biudžeto 2012 m. lapkričio 6 d.

Audito Rūmai nustatė, kad 2011 m. finansinėse ataskaitose EPF finansinė būklė bei operacijų ir pinigų srautų rezultatai yra atspindėti teisingai. Tačiau 33 % EPF operacijų buvo paveiktos klaidų, o įvertintas mokėjimų klaidų lygis siekė 5,1 %.

2011 M. SPECIALIOSIOS METINĖS ATASKAITOS DĖL ES AGENTŪRŲ, DECENTRALIZUOTŲJŲ ĮSTAIGŲ IR KITŲ INSTITUCIJŲ

2012 m. Europos Audito Rūmai paskelbė 50 daugiausia su 2011 finansiniais metais susijusių ES agentūrų, decentralizuotųjų įstaigų (kaip antai bendrųjų įmonių) ir kitų institucijų **specialiųjų metinių ataskaitų**.

ES agentūros ir decentralizuotosios įstaigos ES teisės aktais įsteigtos atlikti specialias užduotis. Visos agentūros turi savo įgaliojimus, valdybą, direktorių, personalą ir biudžetą. Agentūros vykdo aktyvią veiklą daugelyje sričių: saugumo, apsaugos, sveikatos, mokslinių tyrimų, finansų, migracijos ir kelionių.

Pirmininkas V. Caldeira pristato 2011 m. metinę ataskaitą Europos Parlamento plenarinėje sesijoje, 2012 m. lapkričio mėn.

2012 M. SPECIALIOSIOS ATASKAITOS

Be metinių ataskaitų, Europos Audito Rūmai visu metų laikotarpiu skelbia **specialiąsias ataskaitas**, apimančias veiklos ar atitikties auditus, susijusius su jų pačių pasirinktomis konkrečiomis biudžeto sritimis ar valdymo temomis. Europos Audito Rūmai atrinka ir nustato šias audito užduotis, siekdami kiek įmanoma padidinti jų poveikį bei geriausiai panaudoti joms skiriamus išteklius.

Atrinkdami temas Audito Rūmai atsižvelgia į:

- konkrečiai pajamų ar išlaidų sričiai būdingą veiklos ar atitikties **riziką**;
- atitinkamų pajamų ar išlaidų **dydį**;
- nuo ankstesnio audito praėjusį **laiko tarpą**;
- būsimus reglamentavimo sistemų **pokyčius**;
- politinį ir viešąjį **interesą**.

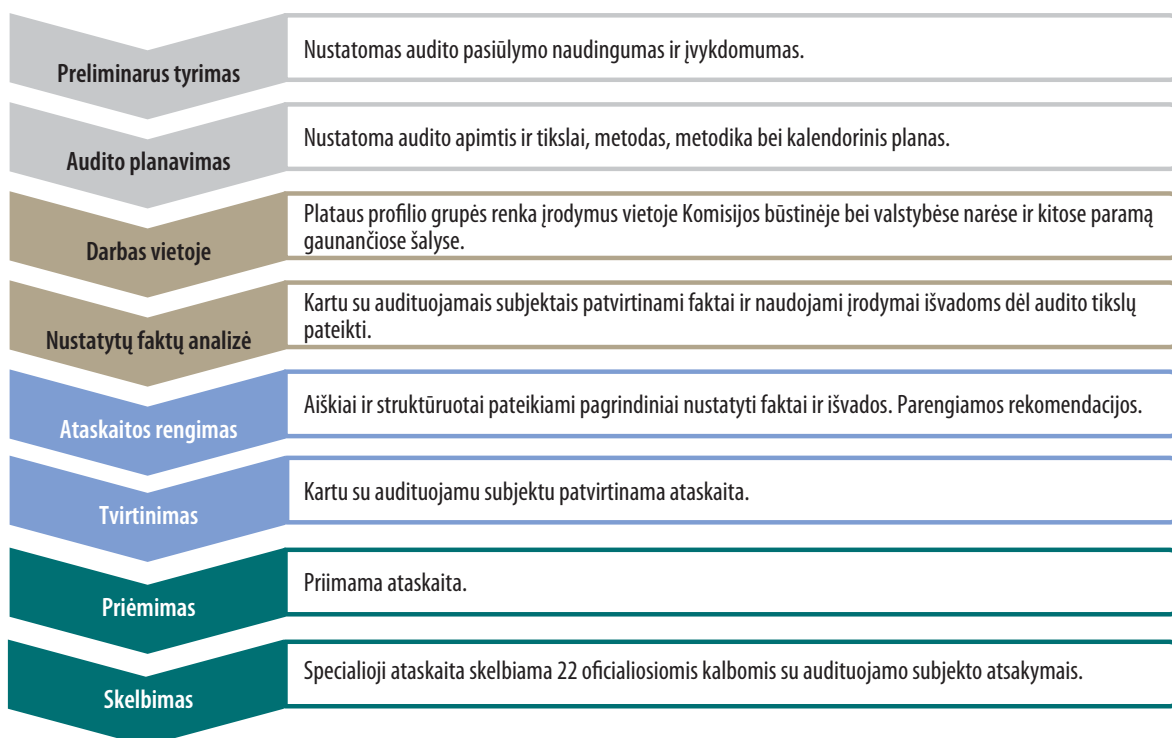

2012 m. Audito Rūmai priėmė **25** įvairioms temoms skirtas **specialiąsias ataskaitas**, o tai yra kur kas daugiau nei 2011 m., kuomet buvo paskelbtos 16 ataskaitų (2008 m. – 12 ataskaitų).

Visi specialiųjų ataskaitų tekstai skelbiami Europos Audito Rūmų interneto svetainėje <http://eca.europa.eu> arba knygyne *EU bookshop* 22 ES kalbomis.

2012 m. specialiųjų ataskaitų temos pateiktos tolesniuose puslapiuose pagal 2013–2017 m. finansinės programos – daugiamečio ES biudžeto – išlaidų kategorijas.

PAGRINDINIAI ATRINKTO VEIKLOS AR ATITIKTIES AUDITO ETAPAI

FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJA „TVARUS AUGIMAS“

ES lėšos skiriamos šioms dviem su tvariu augimu susijusioms sritims:

Konkurencingumui, kuris apima mokslinių tyrimų ir technologijų plėtrai skirtą finansavimą, Europos sujungimą ES tinklais, švietimą ir mokymą, konkurencijos skatinimą visiškai integruotoje vienoje bendroje rinkoje bei socialinės politikos darbotvarkę ir atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimą. 2007–2013 m. iš ES biudžeto su augimu ir užimtumu susijusio konkurencingumo skatinimui skirta 89,4 milijardo eurų, arba 9,2 % ES biudžeto. Beveik du trečdaliai buvo skirti moksliniams tyrimams ir plėtrai.

Sanglaudai augimui ir užimtumui, kuri iš esmės yra susijusi su sanglaudos politika, įgyvendinama pasitelkiant nustatytoms veiklos sritims skirtus fondus – Europos socialinį fondą (ESF), Europos regioninės plėtros fondą (ERPF) ir Sanglaudos fondą (SF). Lėšos panaudojamos Komisijos ir ES valstybių narių pasidalijamojo valdymo būdu. 2007–2013 m. planuotos ES sanglaudos išlaidos sudaro 348,4 milijardo eurų, arba 35,7 % viso ES biudžeto.

2012 m. Audito Rūmai šioje srityje priėmė šias specialiąsias ataskaitas:

- Ataskaitoje (Nr. 2/2012) „**Iš ERPF bendrai finansuotos MVĮ skirtos finansinės priemonės**“ vertinamas 2000–2006 m. ir 2007–2013 m. programavimo laikotarpiais iš ERPF bendrai finansuojamų finansų inžinerijos priemonių efektyvumas ir rezultatyvumas remiantis Jungtinėje Karalystėje, Vokietijoje, Slovakijoje, Vengrijoje ir Portugalijoje vykdytų projektų imtimi bei Komisijos ir valstybių narių valdymo, stebėjimo ir informacinių sistemų tikrinimu. Europos Audito Rūmai padarė išvadą, kad užtikrinti mažųjų ir vidutinių įmonių finansinėms priemonėms skirtų ERPF lėšų panaudojimo rezultatyvumą ir efektyvumą sutrukdė skirtingoms naudojamoms finansinių priemonių rūšims nepritaikyta reglamentavimo sistema. *Mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ) yra ES ekonomikos pagrindas, jos kuria darbo vietas, inovacijas ir gerovę. Tačiau MVĮ gali negauti reikiamos rūšies ir dydžio finansavimo. Siekdama*

jas paremti, ES taiko savo įmonių politiką ir sanglaudos politiką, pagal kurią daugiausia yra taikomos dotacijos, o ERPF kontekste vis dažniau yra naudojamos finansinės priemonės. Finansinės priemonės yra atlygintinos ir atsinaujinančios priemonės. Remiantis Komisijos pateiktais duomenimis, 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu finansų inžinerijos priemonėms skirta maždaug 1,6 milijardo eurų ERPF asignavimų, o 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu – 10,4 milijardo eurų ERPF asignavimų.

- Ataskaitoje (Nr. 3/2012) „**Struktūriniai fondai – ar Komisija sėkmingai pašalino nustatytus valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumus?**“ vertinama, ar Komisija: inicijuodavo tinkamus taisomuosius veiksmus, užtikrino jų gyvendinimo terminų laikymąsi ir galėjo suteikti pakankamą patikinimą, kad dėl jos veiksmų buvo atlikti su ankstesniais pažeidimais susiję tinkami finansiniai pataisymai ir buvo pagerintos sistemos, siekiant išvengti pažeidimų pasikartojimo. Auditas buvo iš esmės atliktas remiantis 40 programų peržiūra, kurios metu jose buvo nustatyta svarbių trūkumų. Audito Rūmai nustatė, kad Komisijai iš dalies pavyko užtikrinti, kad būtų teisingai taikomi su valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumais susiję finansiniai pataisymai, tačiau sunkiau sekėsi gauti patikinimą dėl to, kad jos veiksmas leido pagerinti valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemas. *Struktūrinių fondų valdymo išlaidas dalijasi Komisija ir valstybės narės. Valstybės narės parengia daugiametes programas, kurias įvertina ir tvirtina Komisija ir vėliau įgyvendina valstybės narės. Kai yra nustatoma svarbių valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų, Komisijos tikslas yra užtikrinti, kad pažeidimai būtų ištaisyti, o sistemos – pagerintos.*
- Ataskaitoje (Nr. 4/2012) „**Ar struktūrinių ir Sanglaudos fondų naudojimas bendrai finansuojant jūrų uostų transporto infrastruktūras – veiksminga investicija?**“ vertinama, ar 2000–2006 m. laikotarpiu bendrai finansuoti 27 projektai, kuriems pagalba buvo teikiama iš ERPF ir Sanglaudos fondo pagal išlaidų kategoriją „Transporto infrastruktūros“, buvo veiksmingi ir ar buvo pasiekti jų tikslai ir išdirbiai. Audito Rūmai vertino, kaip valstybės narės valdė šias išlaidas ir kaip šį procesą prižiūrėjo Komisija. Audito Rūmai nustatė, kad Sanglaudos politikos investicijos į jūrų uostų transporto infrastruktūrą buvo veiksmingos tik 11 iš 27 audituotų projektų atveju. *Jūrų transportas yra antroji pagal svarbą ES transporto rūšis. Komisija prognozuoja, kad jos apimtys padidės nuo 3,8 milijardo tonų 2006 m. iki 5,3 milijardo tonų 2018 m. Nuo 2000 m. jūrų uostų infrastruktūrų statyboms bendrai finansuoti ES iš struktūrinių ir Sanglaudos fondų skyrė apie 6,2 milijardo eurų.*

Atliekamas ES transporto išlaidų auditas

FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDLŲ KATEGORIJA „TVARUS AUGIMAS“

- Ataskaitoje (Nr. 20/2012) **„Ar komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros projektams skirtas struktūrinių priemonių finansavimas veiksmingai padeda valstybėms narėms siekti ES atliekų politikos tikslų?“**

vertinami 26 į imtį įtrauktų atliekų tvarkymo infrastruktūros projektų rezultatai ir patikrintas ES atliekų politikos tikslų vykdymas bei pagalbinių priemonių įgyvendinimas aštuoniuose regionuose, kuriuose buvo įrengta infrastruktūra. Taip pat buvo nagrinėjamas Komisijos vaidmuo. Audito Rūmai nustatė, kad komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūroms skirtą ES struktūrinių priemonių finansavimo veiksmingumą mažino prastas pagalbinių priemonių įgyvendinimas ir ES taisyklių ir gairių trūkumai. *2010 m. kiekvienam ES 27 piliečiui vidutiniškai susidarydavo apie 500 kg atliekų. Jų tinkamai nesurinkus, neapdorojus ir nepašalinus, gali būti daromas neigiamas poveikis aplinkai. ES patvirtino direktyvas, kuriomis nustatė komunalinių atliekų tvarkymui skirtus bendrus standartus ir tikslus, bei bendrai finansuoja atliekų tvarkymo infrastruktūras konkrečiuose regionuose. 2000–2013 m. laikotarpiu atliekų tvarkymo infrastruktūroms ES skyrė 10,8 milijardo eurų.*

- Ataskaitoje (Nr. 21/2012) **„Sanglaudos politikos investicijų į energijos vartojimo efektyvumą ekonominis veiksmingumas“**

vertinama, ar sanglaudos politikos investicijos į energijos vartojimo efektyvumą yra ekonomiškai veiksmingos nagrinėjant, ar: buvo nustatytos tinkamos programavimo ir finansavimo sąlygos, leidžiančios teikti ekonomiškai veiksmingas energijos vartojimo efektyvumui skirtas investicijas, ir ar viešosios paskirties pastatuose vykdyti energijos vartojimo efektyvumo projektai buvo ekonomiškai veiksmingi. Audito Rūmai nustatė, kad vidutinis ES investicijų į energijos vartojimo efektyvumą gražos laikotarpis viršija 50 metų (kraštutiniais atvejais jo trukmė – 150 metų), o tai reiškia, kad tokioms investicijoms skiriamos lėšos galėtų būti ekonomiškai efektyviau naudojamos. *Padidėjusios energijos vartojimo sąnaudos, iškastinio kuro atsargų išsekėjimas ir žmogaus veiklos poveikis pasaulio klimato kaitai – tai pagrindiniai veiksniai, kurie*

pastaruoju metu skatino vykdyti ES energijos vartojimo efektyvumo politiką. Nuo 2000 m. Europos Sąjunga energijos vartojimo efektyvumo priemonėmis valstybėse narėse bendrai finansuoti iš savo sanglaudos politikos fondų skyrė apie 5 milijardus eurų.

- Ataskaitoje (Nr. 23/2012) **„Ar ES struktūrinės priemonės sėkmingai padėjo gauti apleistas pramonines ir karines vietas?“**

vertinama, ar: buvo pasiekti projektų tikslai, ar sprendžiant, kam skirti ES paramą, buvo remiamasi griežtais kriterijais ir ar rezultatai buvo pasiekti mažiausia kaina ES biudžetui. Audito Rūmai auditavo 27 gaivinimo projektų, kuriems buvo skirtas 231 milijono eurų bendrasis ES finansavimas, veiklos rezultatus ir nagrinėjo apleistų vietovių gaivinimo priemones, sudarančias konkrečių bendrai finansuojamų intervencijų pagrindą, Vokietijoje, Jungtinėje Karalystėje, Vengrijoje, Lenkijoje ir Čekijos Respublikoje. (Šios specialiosios ataskaitos išvados turi būti paskelbtos 2013 m. balandžio 18 d.). *Per pastaruosius dešimtmečius radosi vis daugiau ir daugiau apleistų ir nenaudojamų pramoninių ir karinių vietovių. Daugelis apleistų vietovių yra užterštos. ES struktūrinėmis priemonėmis skatinamas apleistų vietovių gaivinimas ir panaudojimas kitiems tikslams, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką bei sumažinti miestų plėtimąsi. Visos šiai sričiai 2000–2013 m. ES skirtos lėšos sudarė 5,7 milijardo eurų.*

- Ataskaitoje (Nr. 24/2012) „**Europos Sąjungos solidarumo fondo (ESSF) veiksmas, reaguojant į 2009 m. žemės drebėjimą Abrucuose: operacijų aktualumas ir išlaidos**“ vertinama, ar finansuotos operacijos atitiko ESSF reglamentą ir ar C.A.S.E. statybų projektas (kuriam teko didžiausia išlaidų dalis) buvo gerai suplanuotas, parengtas ir įgyvendintas deramai atsižvelgus į ekonomiškumą. Audito Rūmai nustatė, kad nors kiti projektai, kuriems buvo skirtas finansavimas, buvo tinkami finansuoti, C.A.S.E. projektas neatitiko ESSF reglamento. Be to, buvo trūkumų planuojant ir užtikrinant C.A.S.E. projekto vykdymo ekonomiškumą. 2009 m. įvykusio žemės drebėjimo, kurio epicentras buvo Italijos Abrucų regionas, padaryta žala buvo įvertinta daugiau nei 10 milijardų eurų. Europos Sąjunga Italijoje teiktai neatidėliotinai pagalbai iš Solidarumo fondo skyrė pusę milijardo eurų. Šios lėšos buvo panaudotos vykdant gelbėjimo operacijas, aprūpinant laikiniais gyvenamaisiais būstais ir mokyklomis bei statant seismiškai saugius namus pagal C.A.S.E. projektą.
- Ataskaitoje (Nr. 25/2012) „**Ar yra įdiegtos priemonės, leidžiančios stebėti vyresnio amžiaus darbuotojams skirtų Europos socialinio fondo lėšų veiksmingumą?**“ tikrinama, ar valstybės narės ir Komisija parengė ir naudojo priemones, reikalingas įvertinti, ar buvo įvykdyti su vyresnio amžiaus darbuotojais susiję tikslai, ir koku mastu buvo pažengta. Buvo atrinktos audituoti šešios programos, kurių suma sudarė 222 milijonus eurų ir kurios apėmė keturias valstybes nares (Vokietiją, Italiją, Lenkiją ir Jungtinę Karalystę). Europos Audito Rūmai nustatė, kad nei valstybės narės, nei Komisija negali pasakyti, koku mastu vyresnio amžiaus darbuotojai faktiškai pasinaudojo iš ESF finansuojamų veiksmų parama. Be to, negalima atsekti, kokios sumos buvo skirtos šiems veiksmams vykdyti. Nuo 2007 m. iki 2013 m. pabaigos ESF išlaidos, skirtos remti valstybes nares užimtumo srityje, sudarė daugiau kaip 75 milijardus eurų (apie 8 % viso ES biudžeto). Vyresnio amžiaus darbuotojai yra viena iš pagrindinių nepalankioje padėtyje esančių grupių.

Akvilos (Italija) katedra praėjus beveik ketveriems metams po 2009 m. žemės drebėjimo

Akviloje (Italija) pastatyti nauji seismiškai saugūs namai

FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJA „GAMTINIŲ IŠTEKLIŲ IŠSAUGOJIMAS IR VALDYMAS“

ES turi didelę politinę atsakomybę žemės ūkio ir kaimo plėtros, žuvininkystės ir aplinkos apsaugos srityse. 2007–2013 m. planuotos išlaidos sudaro 413,1 milijardo eurų, t. y. 42,3 % viso ES biudžeto.

Trys ketvirtadaliai šių išlaidų yra tiesioginės išmokos ūkininkams ar pagalba žemės ūkio rinkoms iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), pirmojo bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) ramsčio. Daugiau nei penktadalis šių išlaidų skiriama ES kaimo plėtrai, kuri yra remiama iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), antrojo BŽŪP ramsčio. Žemės ūkio ir kaimo plėtros lėšas bendrai valdo Komisija ir valstybės narės.

2012 m. Audito Rūmai šioje srityje priėmė šias specialiąsias ataskaitas:

- Ataskaitoje (Nr. 7/2012) **„Vyno rinkos bendro organizavimo reforma: pasiekta pažanga“** vertinama pasiekta pažanga, susijusi su vienu iš šių pagrindinių vyno reformos tikslų: pagerinti pasiūlos ir paklausos pusiausvyrą. Audito metu pirmiausia buvo nagrinėjamos vynuogynų išnaikinimo bei restruktūrizavimo ir konversijos priemonės – dvi sritys, kurioms išleidžiama daugiausia lėšų ir kurios yra pagrindinės, įgyvendinant pasiūlos ir paklausos pusiausvyros gerinimo tikslą. Audito Rūmai nustatė, kad šios dvi priemonės viena kitą atsvėrė, todėl struktūrinis perviršis nebuvo žymiai sumažintas. *Nustatytas vynuogynų išnaikinimo priemonei per trejus metus (2008/2009–2010/2011 m.) skirtas ES biudžetas sudarė 1,1 milijardo eurų. Restruktūrizavimo ir konversijos priemonei 10 metų laikotarpiui (iki 2010 m.) buvo skirta 4,2 milijardo eurų.*
- Ataskaitoje (Nr. 8/2012) **„Tikslingas paramos žemės ūkio valdų modernizavimui paskirstymas“** tikrinama, ar ES parama žemės ūkio valdų modernizavimui buvo skirta atsižvelgiant į ES prioritetinius tikslus ir konkrečius valstybių narių poreikius. Audito Rūmai nustatė, kad žemės ūkio valdų modernizavimo priemonė būtų turėjusi didesnį potencialą, jei būtų labiau orientuojamasi į ES prioritetinius tikslus ir konkrečius valstybių narių poreikius ir jei būtų veiksmingai taikomos atrankos procedūros. *Naudojant šią paramą finansuojamos investicijos į žemės ūkio valdas, kurios gali būti tiek paprasti daiktai, kaip antai ūkio įrankiai ir medinės dėžės vaisiams, tiek sudėtingi projektai, kaip antai biodujų įranga. Šiai sričiai 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu skirtas ES biudžetas iš viso sudaro 11,1 milijardo eurų (finansuojamas iš EŽŪFKP), t. y. apie 11 % visų kaimo plėtrai skirtų ES planuojamų lėšų.*

- Ataskaitoje (Nr. 9/2012) **„Ekologinių produktų gamybai, perdirbimui, paskirstymui ir importui taikomos kontrolės sistemos auditas“** vertinama, ar ekologiniams produktams taikoma kontrolės sistema leidžia suteikti pakankamą patikinimą, kad yra laikomasi pagrindinių ekologinės gamybos, perdirbimo, paskirstymo ir importo reikalavimų. Buvo nagrinėjama, kaip įvairios susijusios institucijos (ES Komisija ir atitinkamos valstybių narių institucijos, akreditavimo įstaigos ir kontrolės įstaigos) vykdė savo pareigas, prižiūradamos kontrolės sistemą ES viduje, ir kaip buvo valdomos importo schemos. Audito Rūmai nustatė, kad valstybių narių kompetentingos institucijos, užtikrindamos ekologinių produktų atsekamumą, susidūrė su sunkumais. Be to, turi būti pašalinti sistemos trūkumai, kad būtų galima teikti pakankamą patikinimą, jog sistema yra veiksminga ir kad nebus prarastas vartotojų pasitikėjimas. *Ekologinius produktus reglamentuojančiu ES teisiniu pagrindu siekiama sukurti tvirtos ekologinės gamybos plėtros pagrindus, garantuojant sąžiningą konkurenciją, saugant vartotojų interesus bei užtikrinant veiksmingą vidaus rinkos veikimą. Buvo įdiegta kontrolės sistema, leidžianti tikrinti ir sertifikuoti visus tiekimo grandinėje veikiančius ūkio subjektus.*
- Ataskaitoje (Nr. 11/2012) **„Tiesioginė pagalba už karves žindenes bei avis ir ožkas iš dalies įgyvendinant susitarimus pagal bendrosios išmokos schemą“** vertinama, ar pagalba skiriama tiems valstybių narių regionams, kuriems ji labiausiai reikalinga, ar ji yra veiksminga palaikant konkrečios produkcijos gamybą ir taip išvengiant neigiamų socialinių, ekonominių ir ekologinių padarinių ir ar ją tinkamai stebi ir vertina Komisija ir valstybės narės. Audito Rūmai padarė išvadą, kad BŽŪP tiesioginės pagalbos už karves žindenes teikimo rezultatai nėra geresni už atsietosios pagalbos schemos rezultatus. *Po 2003 m. BŽŪP reformos, pradėjus taikyti bendrosios išmokos schemą, parama žemės ūkiui, kuri anksčiau buvo teikiama kaip su konkrečios žemės ūkio produkcijos gamyba susijusi tiesioginė pagalba (vadinamoji „susieta“ pagalba), nebegalėjo būti skiriama atsižvelgiant į gamybą (t. y. buvo atsieta). Tačiau siekiant apriboti galimus neigiamus skubaus perėjimo prie visiško atsiejimo padarinius, konkretiems sektoriams ir regionams šiuo atžvilgiu numatytos tam tikros išimties, tarp jų – anksčiau taikytos priemonų už karves žindenes bei avis ir ožkas schemos. 2011 m. šiai tiesioginei pagalbai skirti biudžetiniai asignavimai iš viso sudarė apie 1,0 milijardo eurų.*

Auditas vietoje naudos gavėjo ūkyje Ispanijoje

FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDLŲ KATEGORIJA „GAMTINIŲ IŠTEKLIŲ IŠSAUGOJIMAS IR VALDYMAS“

- Ataskaitoje (Nr. 14/2012) „**ES higienos teisės aktų įgyvendinimas į ES nuo 2004 m. įstojusių šalių skerdyklose**“ vertinama, ar Komisija ir susijusios valstybės narės ėmėsi būtinų priemonių siekdamos užtikrinti, kad skerdyklos atitiktų ES higienos standartus. Šiuo tikslu buvo nagrinėjama su higienos reikalavimais susijusių priemonių priežiūra, gairių teikimas, įgyvendinimas ir finansavimas. Audito Rūmai tikrino ES finansavimą gavusias skerdyklas Čekijos Respublikoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Rumunijoje ir Slovėnijoje. Nors Audito Rūmai nustatė, kad iš esmės Komisijos ir kompetentingų institucijų higienos reikalavimų priežiūros sistemų koncepcija yra tinkama, audito metu buvo aptikta nemažai šių sistemų įgyvendinimo trūkumų, kurie rodo, kad siekiant sumažinti riziką būtina griežčiau atlikti patikras visais lygmenimis. *Valstybės narės, į ES įstojusios nuo 2004 m., turėjo užtikrinti, kad jų skerdyklos atitiktų ES higienos reikalavimus. Kadangi šie reikalavimai apskritai buvo daug griežtesni nei taikomi nacionaliniai reikalavimai, buvo skirta ES lėšų skerdykloms atnaujinti ir tokiu būdu joms padėti laikytis higienos reikalavimų. Pagal specialiąją žemės ūkio ir kaimo plėtros pagalbos valstybėse kandidatėse programą (Sapard programą) 241 skerdyklai buvo numatyta skirti apie 117 milijonų eurų. Vėliau finansavimas buvo teikiamas pagal EŽŪOGF ir EŽŪFKP.*
- Ataskaitoje (Nr. 16/2012) „**Bendrosios išmokos už plotą schemas, kaip pereinamosios sistemos, skirtos teikti paramą ūkininkams naujose valstybėse narėse, veiksmingumas**“ vertinami pagrindiniai trūkumai, kaip antai: išmokos naudos gavėjams, kurie nevykdo jokios arba vykdo tik nežymią žemės ūkio veiklą, išmokos už apleistą žemę arba ne žemės ūkio veiklai naudojamą žemę, išmokos valstybės subjektams ir pagalbos mažam stambių naudos gavėjų skaičiui koncentracija. Audito Rūmai padarė išvadą, kad tam tikra paramos dalis buvo skirta naudos gavėjams, kurie nevykdo jokios arba vykdo tik nežymią žemės ūkio veiklą, įskaitant viešuosius subjektus, ir kad skirstant paramą nebuvo atsižvelgta nei į ūkininkavimo veiklos regioninius ypatumus, nei į ūkininkų indėlį kuriant viešąsias gėrybes. Be to, didžioji dauguma ūkininkų gauna tik labai mažas paramos sumas. *Bendrosios išmokos už plotą schema (BIPS) yra supaprastinta pajamų rėmimo schema, skirta teikti paramą ūkininkams naujose nuo 2004 m. į ES įstojusiose valstybėse narėse. 2011 m. atlikta mokėjimų už maždaug 5 milijardus eurų.*

FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJA „LAISVĖ, SAUGUMAS IR TEISINGUMAS“

Ši politikos sritis buvo sukurta siekiant užtikrinti laisvą asmenų judėjimą ir garantuoti aukštą piliečių apsaugos lygį. Ji apima politikos kryptis nuo ES išorės sienų valdymo iki teismo bendradarbiavimo civilinėse ir baudžiamosiose bylose. Į jos taikymo sritį taip pat patenka prieglobsčio ir imigracijos politika, policijos bendradarbiavimas ir kova su nusikalstamumu. Šios srities 2007–2013 m. laikotarpio išlaidos turėtų sudaryti 12,2 milijardo eurų.

2012 m. Europos Audito Rūmai šioje srityje priėmė šią specialiąją ataskaitą:

- Ataskaitoje (Nr. 22/2012) „**Ar Europos integracijos fondas ir Europos pabėgėlių fondas veiksmingai prisideda prie trečiųjų šalių piliečių integracijos?**“ vertinama, ar Europos integracijos fondas ir Europos pabėgėlių fondas, kurie yra 2007–2013 m. bendrosios ES solidarumo ir migracijos srautų valdymo programos (SOLID programos) sudėtinės dalys, veiksmingai prisideda prie trečiųjų šalių piliečių integracijos į ES, ar rezultatai pagrįsti veiksmingu programos stebėjimu ir vertinimu, ar fondų koncepcija prisideda prie veiksmingo fondų įgyvendinimo ir ar tinkamai valdomos su SOLID programa susijusių integracijos priemonių įgyvendinimo sistemos. Audito

Rūmai nustatė, kad, nors ir buvo pasiekta teigiamų rezultatų audito metu tikrintų atskirų projektų lygmeniu, sukurtos netinkamos sistemos, skirtos įvertinti fondų sėkmę. Veiksmingumui neigiamos įtakos turėjo programų koncepcija ir buvo vykdomas netinkamas koordinavimas su kitais ES fondais. *ES remia veiksmus, skirtus skatinti trečiųjų šalių piliečių integraciją į ES valstybes nares ir stiprinti solidarumą, dalinantis finansine našta, susijusia su bendrų išorės sienų valdymu ir bendros prieglobsčio ir imigracijos politikos įgyvendinimu. Tikimasi, kad 2007–2013 m. laikotarpiu SOLID programai iš ES biudžeto skiriamos lėšos iš viso sudarys apie 4,0 milijardus eurų.*

ES bendrai finansuojama pabėgėlių stovykla

FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJA „ES KAIP PASAULINĖ PARTNERĖ“

Vykdam ES veiklą išorės santykių srityje daugiausia dėmesio skiriama: plėtrai; stabilumo, saugumo ir klestėjimo užtikrinimui kaimyninėse šalyse; aktyviam darbui siekiant tarptautiniu mastu remti tvarų vystymąsi; pasaulio politinio valdymo rėmimui bei strateginio ir civilinio saugumo užtikrinimui.

Šiems tikslams pasiekti ES 2007–2013 m. skyrė 55,9 milijardo eurų, t. y. 5,7 % viso biudžeto lėšų. Didžiąją išlaidų dalį tiesiogiai valdo Komisija (jos būstinė) arba delegacijos. Tam tikra pagalbos dalis yra kartu valdoma su tarptautinėmis organizacijomis.

2012 m. Audito Rūmai šioje srityje priėmė šias specialiąsias ataskaitas:

- Ataskaitoje (Nr. 1/2012) **„Europos Sąjungos paramos vystymuisi, skirtos aprūpinti maistu, veiksmingumas Užsachario Afrikoje“** vertinama, ar ES parama vystymuisi, skirta aprūpinti maistu Užsachario Afrikoje, yra veiksminga nagrinėjant, ar ES parama vystymuisi, skirta aprūpinti maistu, atitinka šalių reikmes ir prioritetus ir ar ES intervencijos yra veiksmingos. Audito metu dėmesys buvo sutelktas į ES tiesioginę paramą vystymuisi, skirtą trims aprūpinimo maistu – maisto pakankamumo, maisto prieinamumo ir maisto naudojimo (mitybos) – aspektams. Audito Rūmai daro išvadą, kad ES parama vystymuisi, skirta aprūpinti maistu, Užsachario Afrikoje dauguma atvejų yra veiksminga ir yra svarus įnašas aprūpinant maistu. Tačiau Komisija nepakankamai atsižvelgė į galimybes teikti ES paramą kitose šalyse, kuriose taip pat nuolat trūksta maisto ir nepakankamai dėmesio skyrė mitybai. *Užsachario Afrikoje, kur 30 % gyventojų badauja, aprūpinimas maistu yra didelė ir įsisenėjusi problema. 2002–2010 m. ES per Europos plėtros fondą (EPF) iš viso skyrė per 3,2 milijardo eurų, skirtų aprūpinimo maistu priemonėms šiame regione.*
- Ataskaitoje (Nr. 5/2012) **„Bendroji išorės santykių informacinė sistema (CRIS – Common RELEX Information System)“** vertinama, ar CRIS pagal savo sandarą veiksmingai tenkina Komisijos poreikius ir ar iš jos gaunama informacija yra patikima. Audito metu buvo patikrinti su CRIS susiję Komisijos dokumentai ir atlikti šioje sistemoje esančių duomenų testai. Audito Rūmai padarė išvadą, kad CRIS dauguma atvejų veiksmingai tenkina Komisijos informacinius poreikius išorės veiksmų srityje. Nors sistema plėtota dešimt metų, joje vis dar yra nepašalintų trūkumų. *CRIS yra informacinė sistema, kurią Komisija įdiegė, kad būtų lengviau valdyti išorės veiksmus. Nuo šios sistemos veikimo pradžios 2002 m. jos funkcijos buvo nuolat plėtojamos. Šiuo metu ji yra pagrindinė informacinė sistema, skirta išorės veiksmams, kurie yra finansuojami iš bendrojo ES biudžeto ir Europos plėtros fondų (EPF), valdyti, už juos atsiskaityti ir juos dokumentuoti.*

- Ataskaitoje (Nr. 6/2012) **„Kipro turkų bendruomenei teikiama Europos Sąjungos parama“** vertinama, ar Komisija parengė šios priemonės tikslus atspindinčią paramos programą, ar buvo įdiegtos atitinkamos įgyvendinimo priemonės ir ar įgyvendinant atskirus projektus pasiekta numatytų rezultatų. Audito metu nebuvo stengiamasi įvertinti, ar programa buvo prisidėta prie politinio susivienijimo tikslo. Audito Rūmai nustatė, kad programa tinkamai atspindėjo KTB teikiamos finansinės paramos tikslus ir, nepaisant reikšmingų apribojimų, buvo įdiegtos iš esmės tinkamos priemonės. Jau yra pasiekta tam tikrų rezultatų, tačiau jų tvarumas dažnai yra abejotinas, o didžiausias programos projektas negalėjo būti įgyvendintas. 2006–2011 m. Kipro turkų bendruomenei ES skirtos lėšos sudarė 292,3 milijono eurų – iš jų maždaug trečdalis buvo patikrintas audito metu nagrinėjant sutarčių imtį.

- Ataskaitoje (Nr. 13/2012) **„Europos Sąjungos pagalba vystymuisi, teikiant geriamąjį vandenį ir pagrindines sanitarijos priemones Užsachario šalyse“** vertinama, ar Komisija ES pagalbą vystymuisi, suteikiant geriamąjį vandenį ir pagrindines sanitarijos priemones Užsachario Afrikoje valdė taip, kad būtų pasiekti veiksmingi ir tvarūs rezultatai. Audito Rūmai nustatė, kad dėl ES paramos padidėjo galimybės naudoti geriamąjį vandenį ir pagrindines sanitarijos priemones. Kita vertus, mažiau nei pusės tikrintų projektų rezultatai pakankamai patenkino naudos gavėjų poreikius, o nauda nebus ilgalaikė, nebent būtų užtikrintos su apmokėtinumu nesusijusios pajamos. Vandens tiekimo ir sanitarijos priemonių patobulinimai

yra ypač svarbūs įgyvendinant tūkstantmečio vystymosi tikslus. Teikiant švarų geriamąjį vandenį ir sanitarijos priemones prisidedama prie ekonominio augimo ir skurdo mažinimo. 2001–2010 m. vandens tiekimui ir sanitarijai skirtos ES išlaidos Užsachario šalyse sudarė apie 1 milijardą eurų, tačiau, kadangi vandens tiekimo ir sanitarijos priemonės finansuojamos ir kitose pagalbos srityse, bendra Komisijos teikiama pagalba yra didesnė.

Vandens kioskas, Džigavos valstija, Nigerija

FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDLŲ KATEGORIJA „ES KAIP PASAULINĖ PARTNERĖ“

- Ataskaitoje (Nr. 17/2012) **„Europos plėtros fondo (EPF) įnašas į tvaraus kelių tinklo kūrimą Uždachario Afrikoje“** vertinama, ar EPF veiksmingai prisidėjo prie kelių tinklo Uždachario Afrikoje tvarumo, ar EPF remiama kelių infrastruktūra yra tviri ir ar Komisija veiksmingai skatino kelių infrastruktūros tvarumą. Atliekant šį auditą, daugiausia dėmesio buvo skirta techniniam, finansiniam ir instituciniam kelių transporto infrastruktūros tvarumui ir buvo patikrintos nuo 1995 m. iš 8-ojo, 9-ojo ir 10-ojo EPF finansuotos 48 programos šešiose šalyse partnerėse. Audito Rūmai padarė išvadą, kad Komisija tvaraus kelių tinklo kūrimą Uždachario Afrikoje remia tik iš dalies veiksmingai. Audito Rūmų aplankytos šalys partnerės nepakankamai užtikrina kelių infrastruktūros tvarumą, o kelius daugiau ar mažiau yra paveikęs ankstyvas nusidėvėjimas. *Keliai ir kita transporto infrastruktūra yra labai svarbūs regioninei*

integracijai, ekonomikos augimui, socialinei plėtrai, veiksmingam viešajam administravimui ir saugumui užtikrinti. Uždachario Afrikoje kelių transportu pervežama daugiausia keleivių ir krovinių ir tai sudaro daugiau kaip 80 % viso prekių ir paslaugų judėjimo, todėl transporto poreikiai sparčiai auga. 1995–2011 m. laikotarpiu ES priimti EPF įsipareigojimai šiame regione sudarė 7,4 milijardo eurų.

- Ataskaita (Nr. 18/2012) **„Su teisine valstybe susijusi Europos Sąjungos pagalba Koso-vui“** (žr. langelį „Dėmesys veiklos auditui“).

Kelių tikrinimas Tanzanijoje

DĖMESYS VEIKLOS AUDITUI

Su teisine valstybe susijusi Europos Sąjungos pagalba Kosovui

*Kosovo policijos ir EULEX patruliai, einantys sargybą prie Kosovo sienos
© EULEX, 2011, Enisa Kasemi nuotrauka*

Audituojami su teisine valstybe susijusią ES pagalbą Kosovui, Audito Rūmai pirmą kartą surengė svarbią bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misiją. Kosovas gauna didžiausią pasaulyje ES finansinę pagalbą vienam gyventojui; jame Sąjunga vykdo pačią didžiausią kada nors jos vykdytų civilinių krizių valdymo misijų (Europos Sąjungos teisinės valstybės misiją – EULEX).

Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 18/2012 nagrinėjama, ar ES pagalba Kosovui teisinės valstybės kūrimo srityje yra veiksminga. Audito metu daugiausia dėmesio skirta keturiems sektoriams: policijai, teisingumui, muitinei ir kovai su korupcija. Audito Rūmai taip pat nagrinėjo donorų veiksmų koordinavimą ir EULEX valdymą.

Tokios sudėtingos srities auditą atlikti buvo sunki užduotis. Į Kosovą buvo surengti keturi vizitai. Pokal-

biai buvo surengti su EULEX ir Europos Komisijos pareigūnais, taip pat su vietos pareigūnais, tarptautinės donorų bendruomenės ir pilietinės visuomenės organizacijų atstovais. Auditorių grupė išnagrinėjo Pasirengimo narystei pagalbos priemonės ir Stabilumo priemonės projektus bei EULEX vykdytus stebėjimo, mokymo ir konsultavimo (SMK) veiksmus. Briuselyje susitikimai surengti su Komisijos, Europos išorės veiksmų tarnybos, Tarybos sekretoriato ir NATO atstovais. Audito Rūmams taip pat padėjo ekspertų grupė.

Audito Rūmai nustatė, kad ES pagalba nebuvo pakankamai veiksminga. Nors ES padėjo sustiprinti gebėjimus, pavyzdžiui, muitinės srityje, pagalba policijai ir teisminėms institucijoms buvo nelabai sėkminga. Organizuoto nusikalstamumo ir korupcijos lygis Kosove išlieka didelis. Teisminėms institucijoms vis dar kenkia politinis kišimasis, nenašus darbas, skaidrumo trūkumas ir nepakankamas teismo sprendimų vykdymas. Tai, kad Kosovas sunkiai geba užtikrinti pagrindinių liudytojų apsaugą, ir tai, kad liudytojus yra sunku perkelti iš Kosovo į užsienį, yra rimti trūkumai. Beveik jokios pažangos nepadaryta diegiant teisinės valstybės principus Kosovo šiaurėje. Pasak už šią ataskaitą atsakingo Audito Rūmų nario Gijs de Vries, „Kosovo valdžios institucijos teisinės valstybės klausimams skiria nepakankamai dėmesio, o ES pagalba turėtų būti veiksmingesnė.“

„Visame pasaulyje nerasime kitos tokios vietos kaip Kosovas, kur tokioje mažoje teritorijoje tiek daug tarptautinių donorų teiktą pagalbą gebėjimų stiprinimui“, – sakė auditorių grupės vadovas Francisco de Miguel Rodriguez. Audito Rūmai padarė išvadą, kad yra būtina dar labiau tobulinti ES koordinavimo mechanizmus, taip pat ir su tarptautine bendruomene.

Skirtingai nei kitas Vakarų Balkanų šalis, Kosovą skatinti galima naryste ES trukdo tai, kad ES neturi bendros pozicijos dėl Kosovo nepriklausomybės.

Audito metu buvo atverti nauji komunikacijos keliai. Ataskaita buvo dažniausiai cituojama iš visų 2012 m. Audito Rūmų parengtų specialiųjų ataskaitų, paskatinusi paskelbti daugiau nei 130 straipsnių elektroniniuose ir spaudos leidiniuose. Be to, į Audito Rūmų interneto svetainę buvo įkeltas ataskaitą apibendrinantis vaizdo įrašas. Audito Rūmams tai buvo pirmasis tokio pobūdžio vaizdo įrašas; jis atspindėjo Audito Rūmų pastangas rengti ataskaitas taip, kad jos pasiektų didesnę auditoriją.

Europos Komisija ir Europos išorės veiksmų tarnyba priėmė Audito Rūmų išvadas ir rekomendacijas. Ataskaita buvo pristatyta Europos Parlamento ir Tarybos darbo grupėms. Jungtinės Karalystės Lordų Rūmai šią ataskaitą atidžiai nagrinėjo, o tai rodo ataskaitoje pateiktą nustatytų faktų svarbą

ES INSTITUCIJOS, AGENTŪROS IR KITOS ĮSTAIGOS

ES institucijų, agentūrų ir kitų įstaigų administracines išlaidas sudaro personalo išlaidos (atlyginimai, pensijos) bei pastatų, įrangos, energijos, komunikacijų ir informacinių technologijų išlaidos. 2007–2013 m. visos išlaidos sudaro 55,9 milijardo eurų (5,7 % viso ES biudžeto).

2012 m. Europos Audito Rūmai šioje srityje priėmė šias specialiąsias ataskaitas:

- Ataskaitoje (Nr. 10/2012) **„Darbuotojų tobulinimo veiksmingumas Europos Komisijoje“** vertinama, ar Komisija derina darbuotojų tobulinimą su organizaciniais poreikiais, suteikia darbuotojams tobulėjimo galimybių, užtikrina, kad aplinka skatintų darbuotojus tobulinti savo įgūdžius ir panaudoti juos savo darbe ir atlieka savo darbuotojams tobulinti skirtų veiksmų veiksmingumo vertinimą. Audito Rūmai padarė išvadą, kad ES Komisijos darbuotojų tobulinimo veiksmus būtina griežčiau orientuoti į organizacinius tikslus. 2010 m. metinis Komisijos biudžetas, skirtas išorės mokymams ir mokymo priemonėms, sudarė 26,6 milijono eurų, o 2010 m. metinė vidaus investicija į mokymo ir tobulinimo veiklą apėmė 230 000 mokymuose dalyvaujančių darbuotojų dienų ir 310 darbuotojų, administruojančių ir vedančių mokymus bei vykdančių karjeros raidos veiklą.
- Ataskaitoje (Nr. 12/2012) **„Ar Komisija ir Eurostatas pagerino patikimos ir įtikimos Europos statistikos rengimo procesą?“** vertinama, ar Komisija ir Eurostatas pagerino patikimos ir įtikimos Europos statistikos rengimo procesą. Tai priklauso nuo to, ar laikomasi Europos statistikos praktikos kodekso, kuriame pateikti statistikos plėtojimo, rengimo ir sklaidos standartai, ir ar yra įgyvendinta Europos statistikos programa. Audito metu nebuvo vertinamas konkrečių statistinių rezultatų patikimumas. Audito Rūmai nustatė, kad Komisija ir Eurostatas dar
- ne užtikrino visapusiško Europos statistikos praktikos kodekso įgyvendinimo, o Eurostatui nepavyko parengti 2008–2012 m. Europos statistikos programos kaip veiksmingos planavimo, stebėjimo ir atskaitomybės priemonės. *Patikima ir įtikima statistika yra nepaprastai svarbi vykdant ES patikėtus užduotis. Beveik visose srityse statistika yra būtina formuojant, taikant, stebint ir vertinant sutartyse nustatytas politikos kryptis bei renkant ir skirstant ES lėšas. Vis daugiau Europos politikos krypčių yra tiesiogiai paremtos statistika, o priimant politinius sprendimus ar nustatant sankcijas vis dažniau remiamasi statistiniais rodikliais.*
- Ataskaitoje (Nr. 15/2012) **„Interesų konfliktų valdymas atrinktose ES agentūrose“** vertinama, ar atrinktos agentūros tinkamai valdo interesų konflikto atvejus, ar yra nustatyta tinkama interesų konflikto atvejų valdymo politika ir procedūros ir ar atrinktos agentūros tinkamai įgyvendino savo interesų konflikto atvejų valdymo politiką ir procedūras. Audito metu buvo vertinama interesų konflikto atvejų valdymo politika ir procedūros keturiose atrinktose agentūrose, kurios priima esminius sprendimus, turinčius įtakos vartotojų saugai ir sveikatai. Audito Rūmai nustatė, kad atrinktose ES agentūrose nebuvo tinkamai valdomi interesų konfliktai.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS

2012 m. Europos Audito Rūmai parengė naują ataskaitą – specialiąją ataskaitą dėl tolesnių veiksmų, skirtų nustatyti, kaip buvo įgyvendintos ankstesnėse specialiosiose ataskaitose pateiktos rekomendacijos.

o **2011 m. ataskaitoje dėl atsižvelgimo į Europos Audito Rūmų specialiąsias ataskaitas** (Nr.19/2012) nagrinėjama, kokių mastu Komisija įgyvendino septynių iš 2003–2009 m. laikotarpio atrinktų Audito Rūmų specialiųjų ataskaitų rekomendacijas. Specialiosios ataskaitos, į kurias buvo atsižvelgta, buvo susijusios su trimis biudžeto sritimis: žemės ūkio, energetikos ir išorės veiksmų. Europos Audito Rūmai įvertino veiksmus, kurių Komisija ėmėsi reaguodama į Europos Audito Rūmų rekomendacijas. Audito

Rūmų auditas parodė, kad į jų rekomendacijas buvo atsižvelgta – Komisija visiškai įgyvendino 29 % nagrinėtų rekomendacijų, tuo tarpu 49 % buvo įgyvendintos dauguma atžvilgių, 20 % – kai kuriais atžvilgiais, o 2 % įgyvendintos nebuvo. *Tarptautiniuose audito standartuose atsižvelgimas į audito ataskaitas numatytas kaip veiklos audito planavimo, vykdymo ir tolesnių veiksmų ciklo baigiamasis etapas. Daugiau informacijos apie atsižvelgimą į Europos Audito Rūmų rekomendacijas pateikta 39 puslapyje.*

2012 M. PASKELBTOS NUOMONĖS IR POZICIJOS DOKUMENTAI

Europos Audito Rūmai taip pat prisideda prie **ES finansų valdymo** gerinimo, teikdami nuomones dėl finansinį poveikį turinčių naujų ar peržiūrimų teisės aktų pasiūlymų. Šių nuomonių prašo kitos ES institucijos, o teisės aktus leidžiančios institucijos (Europos Parlamentas ir Taryba) jomis naudojasi savo darbe. Europos Audito Rūmai taip pat savo iniciatyva gali skelbti su kitais klausimais susijusius pozicijos dokumentus.

2012 m. Audito Rūmai priėmė devynias nuomones, apimančias svarbias sritis ir atspindinčias sekančios daugiametės finansinės programos ir sektorialinių įgyvendinimo teisės aktų rengimą:

- dėl Komisijos pasiūlymų dėl teisės aktų, susijusių su **bendros žemės ūkio politikos** reforma nuo 2014 m. (Nr. 1/2012) (daugiau informacijos pateikta langelyje)
- dėl Europos Sąjungos **nuosavų išteklių** sistemos įgyvendinimo priemonių, dėl tradicinių ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti, taip pat dėl nuosavų išteklių, pagrįstų pridėtinės vertės mokesčiu ir finansinių sandorių mokesčiu, teikimo metodų ir tvarkos (Nr. 2/2012)
- dėl programos „**Hercule III**“ (veiklos Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos srityje skatinimo) (Nr. 3/2012)
- dėl **Komisijos** pateiktos pasiektais rezultatais pagrįstos Sąjungos finansų **vertinimo ataskaitos**, kurią ji privalo parengti pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 318 straipsnį (Nr. 4/2012)
- dėl Europos Sąjungos pareigūnų **tarnybos nuostatų** ir kitų Europos Sąjungos tarnautojų įdarbinimo sąlygų dalinių pakeitimų (Nr. 5/2012)
- dėl Bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „**Horizontas 2020**“ (2014–2020 m.) dalyvavimo ir sklaidos taisyklių (Nr. 6/2012)
- dėl Kroatijos stojimo nustatomų **specialių laikinųjų** Europos Sąjungos pareigūnų ir laikinųjų darbuotojų įdarbinimo **priemonių** (Nr. 7/2012)
- dėl baudžiamosios teisės priemonių **kovai** su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu **sukčiavimu** (Nr. 8/2012)
- dėl Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui, kurių veiklos gairės pateiktos **Bendroje strateginėje programoje**, bendrų nuostatų ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui ir Sanglaudos fondui taikytinų bendrųjų nuostatų nustatymo (Nr. 9/2012)

Visi nuomonių tekstai skelbiami Europos Audito Rūmų interneto svetainėje <http://eca.europa.eu> visomis oficialiosiomis ES kalbomis.

NUOMONĖ NR. 1/2012 DĖL KOMISIJOS PASIŪLYMŲ DĖL TEISĖS AKTŲ, SUSIJUSIŲ SU BENDROS ŽEMĖS ŪKIO POLITIKOS REFORMA NUO 2014 M.

Bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP) numatyta reformuoti iki 2013 m. 2011 m. spalio mėn. Komisija paskelbė pasiūlymą, kuriame yra nustatyti pagrindiniai 2014–2020 m. laikotarpio BŽŪP teisinio pagrindo elementai. Naujajame teisinio pagrindo pasiūlyme yra siekiama išlaikyti esamą dviejų ramsčių BŽŪP struktūrą ir dvi esamas Europos žemės ūkio finansines priemones – Europos žemės ūkio garantijų fondą (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai (EŽŪFKP).

Audito Rūmai pripažino Komisijos pastangas siekiant supaprastinti BŽŪP nuostatas, įskaitant pagal dabartinę bendrosios išmokos schemą taikomų įvairių įgyvendinimo modelių atsisakymą ir supaprastintos schemos smulkiesiems ūkininkams įdiegimą. Savo pasiūlymuose Komisija atsižvelgė į daugelį Parlamento, Tarybos ir pačių Audito Rūmų pateiktų pastabų, tačiau juose vis dar daugiausia dėmesio skiriama išlaidoms ir jų kontrolei. Taigi priešingai išdėstytiems ketinimams, juose ir toliau pirmenybė teikiama ne veiklos rezultatams, o atitikčiai.

Audito Rūmai atkreipė dėmesį į Komisijos siekį teikiant BŽŪP subsidijas orientuotis į „aktyvius ūkininkus“ ir jos bandymą užtikrinti, kad tiesioginių išmokų paskirstymas naudos gavėjams būtų labiau subalansuotas. Tačiau Audito Rūmai išreiškė abejonę, ar pasiūlytos priemonės gali būti veiksmingai įgyvendintos valdymo įstaigų ir ūkininkų neapsunkinant per didelę administracinę naštą. Audito Rūmų manymu, sprendimą galima rasti suderinant reglamente nustatytus bendruosius principus su sisteminga Komisijos vykdoma priežiūra ir orientavimu jį įgyvendinant. Jie pažymėjo, kad vadinamojo „viršutinių ribų nustatymo“ (paramos sumažinimo, kai yra viršijami tam tikri paramos dydžiai) poveikis paramos perskirstymui bus nežymus.

Ši nuomonė turėjo **didelį poveikį** diskusijoms dėl BŽŪP ateities. Šia tema žiniasklaidoje paskelbta daugiau kaip 2000 straipsnių. Nemažai nevyriausybinių organizacijų bei žemės ūkio parodų ir kitų pramonės forumų rengėjų paragino Audito Rūmus savo nuomonę pristatyti jų auditorijoms, o Europos Parlamentas kviečia mūsų atstovus prisijungti prie šia tema kuriamų darbo grupių. Europos Parlamento nariai savo pasiūlymuose dėl teisės aktų pakeitimų įtraukė didžiąją dalį pateiktų rekomendacijų. Dėl teisės aktų paketo bus balsuojama patvirtinus daugiametę finansinę programą.

BENDRADARBIAVIMAS SU KITOMIS AUKŠČIAUSIOMIS AUDITO INSTITUCIJOMIS

Europos Audito Rūmai bendradarbiauja su kitomis aukščiausiomis audito institucijomis (AAI) visų pirma per:

- o **ES valstybių narių AAI** Ryšių palaikymo komitetą;
- o **ES šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių AAI** tinklą;
- o **tarptautines** viešojo audito institucijų **organizacijas**, visų pirma Tarptautinę aukščiausiųjų audito institucijų organizaciją (INTOSAI) ir jos Europos regioninę grupę (EUROSAI).

*ES ryšių palaikymo pareigūnų posėdis Romoje
2012 m. balandžio mėn.*

*INTOSAI gebėjimų stiprinimo pakomitečio posėdis
Liuksemburge 2012 m. rugsėjo mėn.*

ES VALSTYBIŲ NARIŲ AUKŠČIAUSIŲJŲ AUDITO INSTITUCIJŲ

RYŠIŲ PALAIKYMŲ KOMITETAS

ES sutartyje reikalaujama, kad Europos Audito Rūmai ir valstybių narių nacionalinės audito įstaigos bendradarbiautų pasitikėjimo dvasia ir toliau likdamos nepriklausomos. Europos Audito Rūmai su ES valstybių narių AAI aktyviai bendradarbiauja per Ryšių palaikymo komitetą. Ryšių palaikymo komitetą sudaro ES AAI ir Audito Rūmų vadovai. Jis renkasi kasmet. Komitetas yra bendradarbiavimo, profesinių žinių ir patirties mainų forumas ES lėšų audito ir kitų su ES susijusių klausimų srityje. Kasdieniai kontaktai palaikomi per kiekvienos institucijos paskirtus ryšių palaikymo pareigūnus. Buvo sukurtos darbo grupės, tinklai ir specialiosios paskirties grupės, padedančios parengti bendras pozicijas ir darbo metodus.

2012 m. Europos Audito Rūmai padėjo Ryšių palaikymo komitetui pirmininkavusiai Portugalijos AAI pasirengti 2012 m. spalio 18 ir 19 d. Estorile (Portugalija) įvykusiam metiniam susitikimui ir jį suorganizuoti. Susitikimo metu buvo nagrinėjamos dvi pagrindinės temos: iššūkiai, su kuriais susiduria AAI rengdamosi naujam (2014–2020 m.) ES finansinės programos laikotarpiui, ir naujausi pasiekimai kovojant su finansine krize, įskaitant AAI patirtį, sukaupą atliekant susijusius auditus.

Susitikimo metu Ryšių palaikymo komitetas sutiko suburti specialiosios paskirties darbo grupę, kurios užduotis – atsižvelgiant į pastaraisiais metais ES vykusius pokyčius, susijusius su naujos ekonominės, fiskalinės ir finansinės struktūros sukūrimu, persvarstyti AAI užduotis ir vaidmenis bei įvertinti galimą šių pokyčių poveikį AAI. Europos Audito Rūmai yra šios specialiosios paskirties grupės, įgaliotos 2013 m. pateikti ataskaitą Ryšių palaikymo komitetui, narys.

Be to, 2012 m. Europos Audito Rūmai ir toliau teikė Ryšių palaikymo komitetui skirtą administracinę paramą ir aktyviai dalyvavo įvairiose jo suburtose darbo grupėse ir tinkluose.

2012 m. Europos Audito Rūmai taip pat prisijungė prie euro zonos AAI iniciatyvos numatyti atlikti atitinkamą Europos stabilumo mechanizmo viešąjį išorės auditą. 2012 m. balandžio mėn. Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui buvo nusiųstas dokumentas, kuriame buvo išdėstyta bendra pozicija dėl pasiūlymo priimti šio mechanizmo steigimo sutarties 30 straipsnio įgyvendinamuosius teisės aktus. Galutinė su audito taryba susijusių įgyvendinamųjų teisės aktų teksto redakcija iš esmės atitinka šią bendrą poziciją.

ES ŠALIŲ KANDIDAČIŲ IR POTENCIALIŲ ŠALIŲ KANDIDAČIŲ AUKŠČIAUSIŲ AUDITO INSTITUCIJŲ TINKLAS

Europos Audito Rūmai bendradarbiauja su ES šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių AAI. Vienas iš svarbiausių bendradarbiavimo būdų – šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių AAI tinklas¹, kurio organizacinė struktūra panaši į Ryšių palaikymo komiteto organizacinę struktūrą. Tinklas organizuoja periodinius AAI vadovų ir ryšių palaikymo pareigūnų posėdžius bei darbo grupes, seminarus, praktinius seminarus ir paralelinius auditus. Pagrindinis tinklo tikslas – skatinti audito metodų ir priemonių įgyvendinimą, atsižvelgiant į tarptautinius standartus ir geriausią ES praktiką.

2012 m. Europos Audito Rūmai padėjo įgyvendinti darbo planą, kuris buvo įtrauktas į Stambulo susitarimą, patvirtintą 2011 m. kovo mėn. įvykusio Tinklo pirmininkų susitikimo metu. Europos Audito Rūmų pirmininkas dalyvavo 150-osiose Turkijos audito rūmų įsteigimo sukakties iškilmėse ir surengė oficialų vizitą į Kroatijos valstybinę audito tarnybą.

KITAS BENDRADARBIAVIMAS

2012 m. Europos Audito Rūmai ir toliau aktyviai dalyvavo ir teikė pagalbą vykdant INTOSAI ir EUROSAI veiklą.

Nuo 2004 m. tapę visateisiu INTOSAI nariu, Europos Audito Rūmai aktyviai dalyvavo profesinių audito standartų pakomitečiuose. 2012 m. Europos Audito Rūmai ir toliau dalyvavo įgyvendinant 1-ąjį INTOSAI tikslą (profesiniai standartai) kaip:

- finansinio, atitikties ir veiklos auditų pakomitečių narys;
- audito kokybės kontrolės ir derinimo projektų narys.

Kai dėl antrojo INTOSAI tikslo (gebėjimų stiprinimas), Europos Audito Rūmai:

- prisidėjo prie gerosios praktikos skatinimo ir kokybės užtikrinimo savanoriškomis tarpusavio peržiūromis pakomitečio darbo bei surengė penktąjį jo susitikimą;
- stebėjo INTOSAI narių veiklos dar labiau stiprinant gebėjimus skatinimo pakomitečio darbą.

Kai dėl trečiojo INTOSAI tikslo (dalijimasis žiniomis), nuo 2008 m. Audito Rūmai pirmininkauja INTOSAI atskaitingumo ir audito su stichinėmis nelaimėmis susijusios paramos srityje darbo grupei. 2012 m. darbo grupė:

- baigė rengti ir viešajai nuomonei pateikė penkis Tarptautinių aukščiausiųjų audito institucijų standartų (ISSAI) projektus, įtrauktus į naująją 5500–5599 su stichinėmis nelaimėmis susijusios paramos audito atlikimo gairių seriją;
- prisidėjo rengiant INTOSAI gero valdymo rekomendacijų (INTOSAI GOV) dėl integruotos finansinės atskaitomybės dėl su stichinėmis nelaimėmis susijusios paramos ir humanitarinės pagalbos sistemos projektą, kuris viešajai nuomonei bus pateiktas 2013 m. pradžioje.

¹ 2013 m. vasario mėn. tinklui priklauso viena stojančioji šalis (Kroatija), penkios šalys kandidatės (buvusi Jugoslavijos Respublika Makedonija, Islandija, Juodkalnija, Serbija ir Turkija) bei dvi potencialios šalys kandidatės (Albanija ir Bosnija ir Hercegovina).

Visi penki ISSAI ir INTOSAI GOV bus pateikti tvirtinti kitame INTOSAI kongrese, kuris įvyks 2013 m.

Be to, 2012 m. Europos Audito Rūmai:

- surengė ketvirtąjį INTOSAI dalijimosi žiniomis komiteto valdymo komiteto posėdį, kuriam pirmininkavo Indijos AAI;
- ir toliau padėjo INTOSAI aplinkosaugos audito darbo grupei;
- dalyvavo bendrame INTOSAI valdžios sektoriaus skolos darbo grupės ir specialiosios paskirties su pasauline finansų krize susijusios grupės susitikime „AAI laukiantys iššūkiai“.

Europos Audito Rūmai ir toliau dalyvavo vykdamas InfoSAINT projektą, savo pačių veiklos vertinimo priemonę, kurios įgyvendinimui vadovauja Nyderlandų AAI prižiūrint INTOSAI. 2012 m. Europos Audito Rūmų atstovai tarpininkavo rengiant savaitę trukusį savo pačių principingumo vertinimo seminarą, kurį suorganizavo Norvegijos AAI.

Po to, kai 2011 m. tapo jos valdybos nariu, 2012 m. Europos Audito Rūmai dalyvavo XXXIX-ajame EUROSAL valdybos posėdyje ir toliau aktyviai dalyvavo EUROSAL darbo grupių ir specialiosios paskirties grupių veikloje. Europos Audito Rūmai:

- dalyvavo dešimtajame metiniame EUROSAL aplinkosaugos audito darbo grupės posėdyje ir prisidėjo atliekant prisitaikymo prie klimato kaitos kooperacinį auditą. Audito Rūmai darbo grupės vardu šio audito rezultatus pristatė 2012 m. įvykusiame Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijos susitikime;
- dalyvavo pirmajame EUROSAL specialiosios paskirties audito ir etikos grupės susitikime ir prisidėjo vykdamas šios grupės veiklą.

Europos Audito Rūmai aktyviai dalyvavo INTOSAI regioninių darbo grupių bendrų konferencijų kontekste surengtoje VII-ojoje EUROSAL, Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regiono AAI organizacijos konferencijoje, kurioje daugiausia dėmesio buvo skiriama AAI vaidmeniui skatinant gerą viešojo sektoriaus valdymą.

Ketvirtasis INTOSAI dalijimosi žiniomis komiteto valdymo komiteto posėdis Liuksemburge 2012 m. rugsėjo mėn.

MŪSŲ VALDYMAS

ATEITIES PERSPEKTYVA: 2013–2017 M. STRATEGIJA

2012 m. Audito Rūmai patvirtino ir paskelbė 2013–2017 m. strategiją. Šio laikotarpio Audito Rūmų tikslas – kiek įmanoma labiau padidinti savo indėlį užtikrinant viešąją ES atskaitomybę. Siekiant šio tikslo pagrindiniai prioritetai yra šie:

- Audito Rūmų išdirbių rengimas orientuojantis į ES atskaitomybės didinimą;
- bendradarbiavimas su kitais asmenimis siekiant, kad Audito Rūmų įnašas į ES atskaitomybę turėtų sverto poveikį;
- tolesnis Audito Rūmų kaip profesionalios audito institucijos plėtojimas;
- kiek įmanoma geresnis Audito Rūmų žinių, kompetencijos ir profesinės patirties panaudojimas;
- Audito Rūmų veiklos veiksmingumo ir atskaitomybės parodymas.

Audito Rūmai pasinaudos jiems vieniems suteiktais įgaliojimais ir turima perspektyva ir atsižvelgs į per 35 metus ES viešojo audito srityje sukauptas žinias ir profesinę patirtį bei užmegztus partnerystės ryšius, siekdami:

- teigiamai prisidėti prie tolesnių ES valdymo, politikos ir finansų valdymo pokyčių;
- padėti kitiems subjektams ES atskaitomybės procese nustatyti ES atskaitomybei kylančią riziką ir sudaryti sąlygas geriau pasinaudoti audito rezultatais;
- didinti savo profesionalumą prisidedant prie naujų audito standartų ir geros praktikos plėtojimo ir taikymo;

- toliau racionalizuoti savo ataskaitų ir nuomonių rengimo procedūras;
- gerinti savo veiklos veiksmingumo ir atskaitomybės sistemą, laikantis savo, kaip ES institucijos ir AAI, įsipareigojimų;
- įgyvendinti biudžeto apribojimus remiantis 2014–2020 m. daugiamete finansine programa, įskaitant visų reikalingų personalo plano sumažinimų šios strategijos įgyvendinimo laikotarpiu įvykdymą.

2013–2017 m. laikotarpiu Audito Rūmai savo ataskaitas, nuomones ir pastabas rengs orientuodamiesi į būtinybę:

- tobulinti viešosios atskaitomybės ir audito priemones;
- gerinti finansų valdymą ir ataskaitų, susijusių su ES biudžeto vykdymu ir jo poveikiu, teikimą;
- stiprinti ES politikos ir išlaidų programų koncepciją.

SU AUDITO RŪMŲ NARIAIS SUSIJĘ POKYČIAI

Kaip nustatyta Sutartyje, Audito Rūmų nariai skiriami šešerių metų kadencijai, kuri gali būti pratęsta.

2012 m. Audito Rūmuose pradėjo dirbti penki nauji nariai: Henrik Otbo (Danija), Pietro Russo (Italija), Ville Itälä (Suomija), Kevin Cardiff (Airija) ir Baudilio Tomé Muguruza (Ispanija).

PATIKSLINTAS AUDITO RŪMŲ NARIŲ ELGESIO KODEKSAS

2012 m. vasario mėn. buvo patvirtintas naujas Audito Rūmų narių elgesio kodeksas, atspindintis per aštuonerius metus nuo ankstesniojo kodekso priėmimo įvykusius pokyčius.

Be to, Audito Rūmai, siekdami svariai prisidėti prie skaidrumo užtikrinimo, savo interneto svetainėje pradėjo skelbti savo narių finansinių interesų deklaracijas.

EUROPOS AUDITO RŪMŲ VEIKLOS REZULTATŲ VERTINIMAS

2009–2012 M. STRATEGIJOS VYKDYMO UŽBAIGIMAS

2008 m. Europos Audito Rūmai paskelbė savo pirmąją strategiją. Ši strategija buvo taikoma 2009–2012 m. laikotarpiu. Jos tikslas – kuo labiau padidinti Audito Rūmų auditų poveikį ir efektyviau dirbti geriausiai panaudojant išteklius. Apskritai Audito Rūmai savo 2009–2012 m. strategiją įgyvendino sėkmingai. Audito Rūmų rekomendacijos susilaukė didelio pritarimo. Komisijos duomenimis, buvo įgyvendinta maždaug pusė 2011 m. paskelbtų rekomendacijų. Pagrindinės suinteresuotosios institucijos yra patenkintos metinių ir specialiųjų ataskaitų kokybe, o išorės ekspertai vertina šias ataskaitas kaip geras ir pažymi, kad jų kokybė buvo dar labiau pagerinta. Taip pat pažymėtina, kad audito kolegijose dirbančių darbuotojų skaičius padidėjo daugiau nei šešiasdešimčia (2008 m. jų buvo 501, palyginti su 564 2011 m.), o padidinus darbo našumą administracijos ir vertimo srityse dirba keturiasdešimčia darbuotojų mažiau.

Audito Rūmai nustatė 2009–2012 m. strateginiam laikotarpiui skirtus pagrindinius veiklos rodiklius (KPI), skirtus:

- informuoti **vadovybę** apie pažangą, padarytą siekiant tikslų;
- prisidėti prie **sprendimų priėmimo proceso**;
- teikti informaciją apie veiklos rezultatus **suinteresuotosioms šalims**.

KPI yra skirti įvertinti pagrindinius Audito Rūmų darbo **kokybės ir poveikio** elementus, visų pirma atkreipiant dėmesį į suinteresuotųjų šalių nuomonę ir Audito Rūmų išteklių panaudojimo **efektyvumą ir rezultatyvumą**. Kadangi 2012 metai yra paskutiniai 2009–2012 m. strateginio laikotarpio metai, teikiami su visais ketveriais metais susiję KPI rezultatai, jei tokie rezultatai yra gauti.

Europos Audito Rūmai atnaujins **2013–2017 m. strateginiu laikotarpiu** taikytinus pagrindinius veiklos rodiklius, siekdami atspindėti savo naujus arba persvarstytus prioritetus bei atskleisti savo veiklos rezultatus ir atskaitomybę, kaip tai ir yra būdinga profesionaliai audito institucijai.

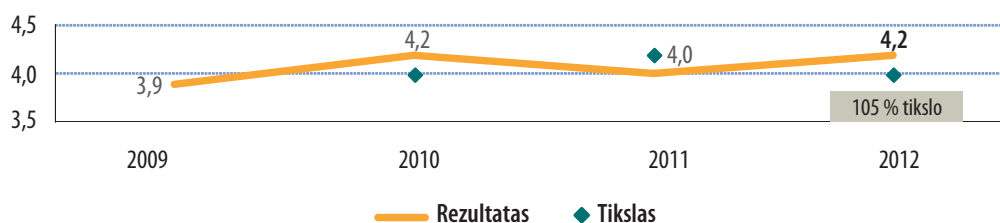
EUROPOS AUDITO RŪMŲ DARBO KOKYBĖ IR POVEIKIS

Audito Rūmai savo ataskaitų kokybę ir poveikį vertina atsižvelgdami į suinteresuotųjų šalių vertinimus, ekspertų peržiūras ir atsižvelgimą į jų rekomendacijas, kurias jie rengia siekdami pagerinti ES finansų valdymą.

SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ ĮVERTINIMAS

Pasitelkę apklausą Audito Rūmai pasiūlė **pagrindiniams ataskaitų naudotojams** (Europos Parlamento biudžeto kontrolės komitetui ir Tarybos biudžeto komitetui) įvertinti jų 2011 m. metinių ataskaitų bei 2012 m. paskelbtų specialiųjų ataskaitų kokybę ir poveikį. Apklausoje respondentai naudojo penkiabalę vertinimo skalę (1 – labai blogi, 2 – blogi, 3 – pakankami, 4 – geri, 5 – labai geri).

PAGRINDINIŲ AUDITO RŪMŲ AUDITO ATASKAITŲ NAUDOTOJŲ ĮVERTINIMAS

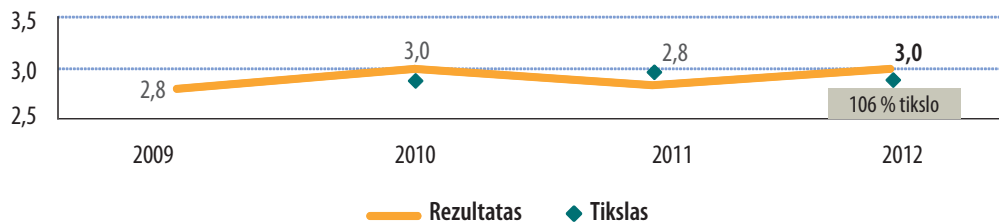

Viso laikotarpio metu rezultatai buvo stabilūs ir pagal penkiabalę vertinimo skalę buvo įvertinti 3,9–4,2 balo. Rezultatai rodo, kad pagrindiniai Europos Audito Rūmų ataskaitų naudotojai iš esmės jų kokybę ir poveikį vertina „gerai“. 2012 m. Audito Rūmai šiam rodikliui nustatytą tikslą viršijo penkiais procentiniais punktais.

EKSPERTŲ PERŽIŪROS

Kiekvienais metais **nepriklausomi išorės partneriai** vykdė įimtį įtrauktų Audito Rūmų ataskaitų turinio ir pateikimo peržiūras. 2012 m. tikrintojai įvertino aštuonias specialiąsias ataskaitas ir 2011 m. metines ataskaitas. Įvairių ataskaitų aspektų kokybė buvo įvertinta pagal keturių balų vertinimo skalę nuo „labai žemo lygio“ (1) iki „aukštos kokybės“ (4).

EKSPERTŲ ATLIKTOS AUDITO RŪMŲ ATASKAITŲ PERŽIŪROS

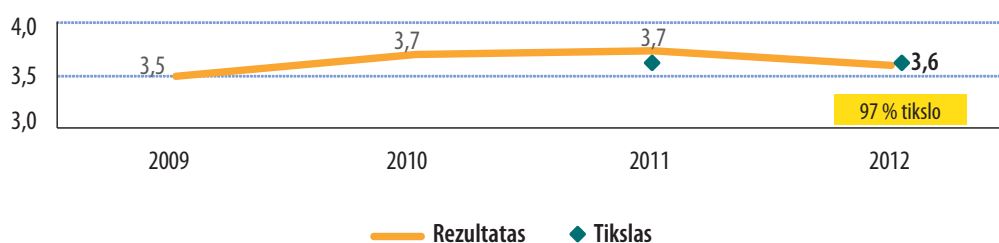
2009–2012 m. rezultatai pagal keturių balų vertinimo skalę buvo įvertinti 2,8–3,0 balo. Šie rezultatai rodo, kad išorės ekspertai tikrintojai Audito Rūmų ataskaitų kokybę vertina kaip „pakankamą“. 2012 m. Audito Rūmai savo tikslą viršijo šešiais procentiniais punktais.

Peržiūros Audito Rūmams suteikė **vertingos informacijos apie** jų ataskaitų **kokybę**. Šiomis tikrintojų rekomendacijomis naudojamasi siekiant dar labiau šią kokybę pagerinti.

PAGRINDINIŲ AUDITUOJAMŲJŲ SUBJEKTŲ ATSILIEPIMAI

Pagrindinių audituojamųjų subjektų atsiliepimai apie Audito Rūmų 2012 m. atliktų auditų kokybę ir poveikį buvo gauti naudojantis apklausa, kurios pobūdis ir mastas buvo panašūs į suinteresuotųjų šalių įvertinimo pobūdį ir mastą.

PAGRINDINIŲ AUDITUOJAMŲJŲ SUBJEKTŲ ATSILIEPIMAI

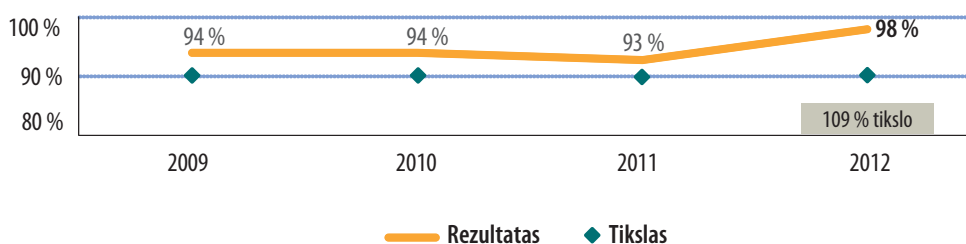
2009–2012 m. rezultatai pagal penkių balų vertinimo skalę buvo įvertinti 3,5–3,7 balo. Šie rezultatai rodo, kad pagrindinių audituojamųjų subjektų vertinimu Audito Rūmų auditų kokybė yra „gera“.

Apskritai 2009–2012 m. suinteresuotųjų šalių įvertinimų rezultatai yra **teigiami**, o tai rodo, kad pagrindiniai Audito Rūmų suinteresuotieji subjektai vertina auditų kokybę ir poveikį.

ATSIŽVELGIMAS Į REKOMENDACIJAS

Audito Rūmų audito ataskaitose teikiamos rekomendacijos yra pagrindinė priemonė panaudoti savo audito patirtį, siekiant prisidėti prie finansų valdymo gerinimo. Kad įvyktų pokytis, pirmiausia su Audito Rūmų rekomendacijomis turi **sutikti** audituojamieji subjektai. Vėliau jos turi būti įgyvendintos. Todėl Audito Rūmai vertina abu šiuos aspektus.

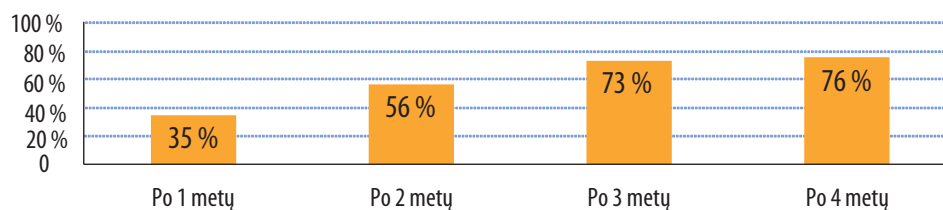
AUDITO RŪMŲ REKOMENDACIJOS, SU KURIOMIS SUTIKO AUDITUOJAMIEJI SUBJEKTAI

2009–2012 m. audituojamųjų subjektų sutikimo su Audito Rūmų rekomendacijomis mastas siekė 93 %–98 %. Šiam rodikliui nustatytas tikslas kiekvienais metais buvo viršijamas.

Audito Rūmai, žinodami, kad dėl tam tikrų rekomendacijų masto ar sudėtingumo gali praeiti nemažai laiko, kol jos bus įgyvendintos, 2011 m. pradėjo sistemingą **jų įgyvendinimo** stebėjimą. Remiantis Komisijos statistiniais duomenimis, iki 2012 m. pabaigos 63 % beveik 500 2009–2012 m. parengtų rekomendacijų buvo įgyvendinta. Jau įgyvendinta daugiau kaip pusė 2011 m. parengtų rekomendacijų.

ĮGYVENDINTOS AUDITO RŪMŲ REKOMENDACIJOS

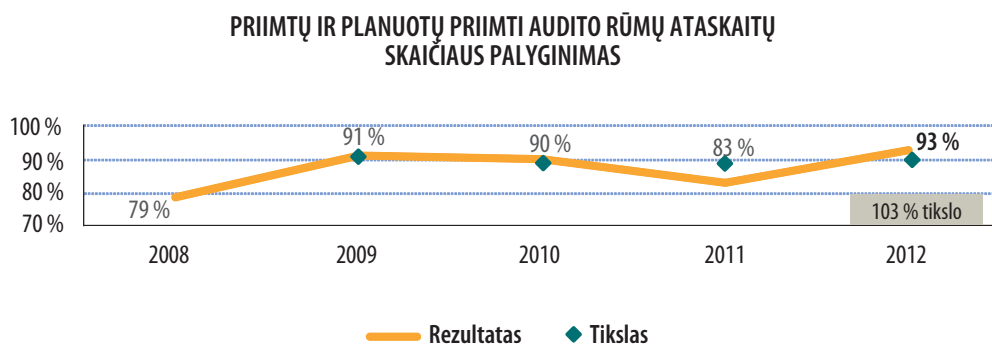

EFEKTYVUS IR REZULTATYVUS IŠTEKLIŲ PANAUDOJIMAS

Audito Rūmai įvertino išteklių panaudojimo efektyvumą ir rezultatyvumą, atsižvelgdami į savo gebėjimą: laiku parengti ataskaitas ir pateikti nustatytus faktus; laikytis savo su finansiniu valdymu susijusių įsipareigojimų; bei užtikrinti savo darbuotojų gerovę ir profesinę kompetenciją.

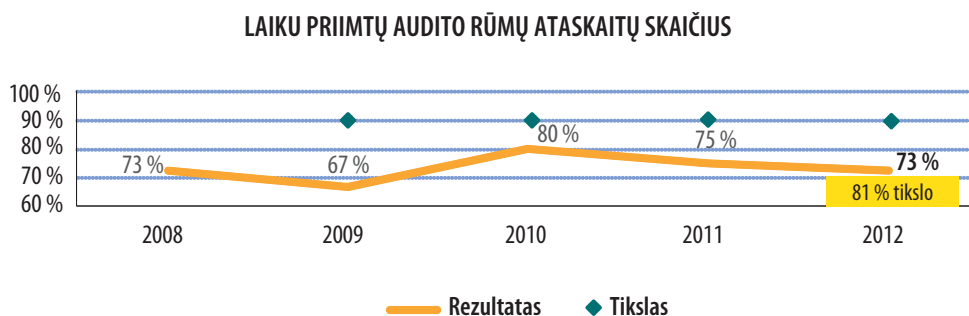
ATASKAITŲ RENGIMAS

Audito Rūmai stebė savo **ataskaitų rengimo proceso efektyvumą** lygindami priimtų ataskaitų skaičių su planuojamų per metus priimti ataskaitų skaičiumi bei vertindami, ar šios ataskaitos buvo priimtoms laikantis individualių joms nustatytų terminų.

Šis rodiklis vertinamas nuo 2008 m., o faktiškai priimtų ataskaitų ir pačioje pradžioje planuotų priimti ataskaitų santykis siekė 79 %–93 %. Vertinimai parodė, kad nepaisant to, kad **metiniai tikslai didžią dalimi buvo pasiekti**, vis dar galimi patobulinimai, ypač specialiųjų ataskaitų rengimo srityje.

Nuo 2008 m. taip pat vertinamas **ataskaitų savalaikiškumas**. Veiklos rezultatai vertinami atsižvelgiant į teisiškai nustatytus metinių ir specialiųjų metinių ataskaitų terminus. Šie terminai yra nustatyti atitinkamuose specialiųjų ataskaitų planavimo dokumentuose.

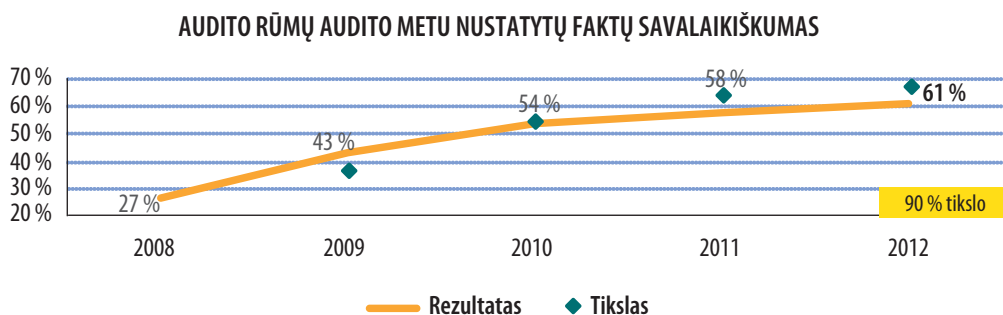
2008–2012 m. rezultatai siekė 67 %–73 %, taigi nebuvo pasiektas šiam rodikliui nustatytas 90 % tikslas. Tai daugiausia sąlygojo plataus užmojo specialiųjų ataskaitų planavimas ir audito metu įvykę nenumatyti įvykiai.

Nors Audito Rūmai pripažįsta, kad esama galimybių didinti **veiklos auditų planavimo tikslumą ir auditų vykdymo efektyvumą**, jie džiaugiasi, kad 2008–2012 m. laikotarpiu jie ne tik žymiai **padidino** rengiamų specialiųjų ataskaitų **skaičių**, bet taip pat **sumažino jų rengimo trukmę, taip priartėdami prie 18 mėnesių tikslo. 2008–2012 m. laikotarpiu** buvo priimtos 85 specialiosios ataskaitos, palyginti su 51 specialiąja ataskaita 2003–2007 m., o vidutinė jų rengimo trukmė buvo sutrumpinta nuo 25 mėnesių 2008 m. iki 20 mėnesių 2012 m.

Į **2013–2017 m. Audito Rūmų strategiją** įtraukta nauja dar didesnio ataskaitų rengimo racionalizavimo, o tuo pačiu ir jų savalaikiškumo gerinimo ir efektyvumo didinimo iniciatyva.

NUSTATYTŲ FAKTŲ PATEIKIMO SAVALAIKIŠKUMAS

Audito Rūmai naudoja pranešimus apie preliminariai nustatytus faktus (PPNF), siekdami audituojamiems subjektams **užtikrinti faktinį konkrečių nustatytų audito faktų tikslumą**. PPNF pateikimas yra svarbiausias audito proceso etapas. Pagal Audito Rūmų vidaus taisykles PPNF turėtų būti parengti per du mėnesius nuo atitinkamo audito vizito. Šio termino laikymasis vertinamas kiekvienais metais.

Audito Rūmai nustatė, kad būtina žymiai pagerinti PPNF rengimo savalaikiškumą. 2008 m. pradėję savo vertinimus, Audito Rūmai nustatė du su PPNF savalaikiškumu susijusius tikslus: kasmet gerinti veiklos rezultatus 10 procentinių punktų ir užtikrinti, kad iki 2012 m. pabaigos būtų laiku parengta 80 % PPNF. 2008–2012 m. šio rodiklio rezultatai svyravo nuo 27 % iki 61 %. Nors veiklos rezultatai buvo **žymiai pagerinti**, o **metiniai tikslai didžia dalimi buvo pasiekti**, 2012 m. nebuvo pasiektas ilgalaikis 80 % tikslas. Audito Rūmai ir toliau dės pastangas, kad šios srities veiklos rezultatai būtų dar labiau pagerinti.

FINANSŲ VALDYMO IŠORĖS VERTINIMAS

Audito Rūmai siekia, kad jų išorės auditorius pateiktų **besąlyginę nuomonę** dėl finansinių ataskaitų ir išteklių panaudojimo, o Europos Parlamentas, Tarybai rekomendavus, **patvirtintų biudžeto įvykdymą**.

AUDITO RŪMŲ FINANSŲ VALDYMO IŠORĖS ĮVERTINIMAS PAGAL FINANSINIUS METUS

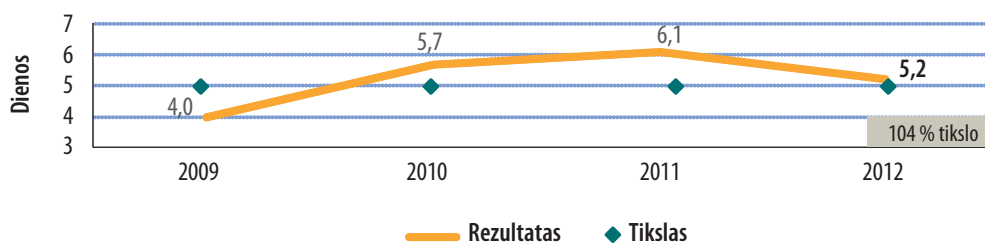
Besąlyginė nuomonė	✓	✓	✓	✓
Biudžeto įvykdymo patvirtinimas	✓	✓	✓	2013 m. balandžio mėn.
	2008	2009	2010	2011

Kiekvienais metais Audito Rūmų išorės auditorius pateikdavo besąlyginę nuomonę, o Europos Parlamentas patvirtindavo jų biudžeto įvykdymą.

PROFESINIS MOKYMAS

Vadovaudamiesi Tarptautinės buhalterijų federacijos paskelbtomis gairėmis, Audito Rūmai siekia suteikti **vidutiniškai 40 valandų** (5 dienas) profesinio mokymo laiko vienam auditoriui per metus.

VIENAM AUDITORIUI TENKANČIOS PROFESINIO MOKYMO DIENOS

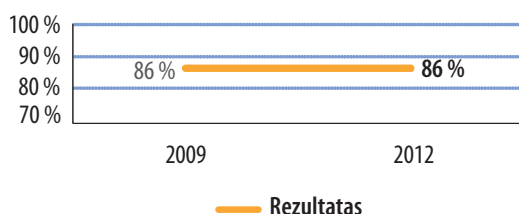
2012 m. sausio mėn. įvykęs seminaras, kurio tema – automatizuoti vertimo sprendimai

2009–2012 m. laikotarpiu vidutinė Audito Rūmų audito personalo mokymo trukmė buvo **5,3 dienos** per metus. Jei į skaičiavimą įtraukiami kalbų kursai, auditoriams vidutiniškai suteikiamos 10,6 mokymo dienos per metus. Metinis profesiniam mokymui nustatytas tikslas nuo 2010 m. yra pasiekiamas kiekvienais metais.

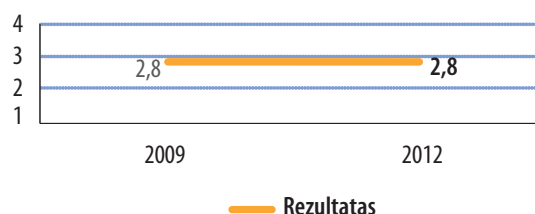
DARBUOTOJŲ PASITENKINIMO LYGIS

2009 ir 2012 m. Audito Rūmai vykdė **vidaus apklausas** siekdami įvertinti darbuotojų pasitenkinimo lygį. Remiantis šia apklausa buvo nustatyti du rodikliai: apskritai savo darbu patenkintų darbuotojų procentinė dalis ir bendras vidutinis darbuotojų pasitenkinimo lygis. Naudojama kombinuota vertinimo skalė nuo 1 iki 4, kai didesnis nei 2,5 balo rezultatas atspindi bendrą pasitenkinimą.

SAVO DARBU PATENKINTŲ AUDITO RŪMŲ DARBUOTOJŲ DALIS

BENDRAS DARBUOTOJŲ PASITENKINIMO LYGIS

Šių dviejų apklausų rezultatai labai panašūs: 86 % darbuotojų yra apskritai patenkinti savo darbu, o bendras vidutinis darbuotojų pasitenkinimo balas sudarė 2,8. Taigi rezultatai gali būti laikomi **gerais**.

PAGALBA AUDITUI

ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

DARBUOTOJŲ PASISKIRSTYMAS

Audito Rūmų darbuotojai yra jų **didžiausias turtas**. 2012 m. gruodžio 31 d. Audito Rūmuose buvo 887 oficialūs pareigūnų ir laikinųjų darbuotojų etatai (išskyrus Audito Rūmų narius, sutartininkus, deleguotus nacionalinius ekspertus ir stažuotojus). 573 darbuotojai dirba audito kolegijose (įskaitant 123 Audito Rūmų narių kabinetų darbuotojus). Daugiau informacijos pateikta lentelėje.

Kad būtų prisidėta prie geriausio išteklių panaudojimo tikslo, vykdant visą 2012 m. veiklą ir toliau buvo ieškoma galimybių įdiegti procedūrų supaprastinimu pagrįstas **efektyvumo priemones**.

Padidinus darbo našumą atsiradę ne auditorių etatai, kai tik įmanoma, buvo perkelti į auditą ir pirmininko kabinetą. Taigi nuo 2008 m. audito pareigybių skaičius išaugo 14,4 %, o bendras Audito Rūmams skirtų pareigybių skaičius padidėjo tik 3,5 %. Labai padidėjo tuo pačiu laikotarpiu gauti išdirbiai (žr. 9 puslapį).

Europos Audito Rūmų darbuotojų pasiskirstymas gruodžio 31 d.	2008	2009	2010	2011	2012
Auditas	501	525	557	564	573
Vertimas	163	163	151	148	143
Administracija	173	171	157	148	139
Pirmininko kabinetas	20	21	24	27	32
IŠ VISO	857	880	889	887	887

ĮDARBINIMAS

Audito Rūmų **darbuotojai** yra sukaupę plačius spektro akademinę ir profesinę patirtį, o jų darbo kokybė bei įsipareigojimai atspindi institucijos rezultatuose. Audito Rūmų politika yra grindžiama bendraisiais ES institucijų principais ir įdarbinimo sąlygomis, o jų darbuotojai yra nuolatiniai pareigūnai ir pagal laikinas sutartis dirbantys darbuotojai. Atvirus konkursus į Audito Rūmų darbo vietas rengia Europos personalo atrankos tarnyba (EPSO). Audito Rūmai taip pat organizuoja įvairias trijų – penkių mėnesių stažuotes universitetų absolventams (2012 m. buvo suorganizuotos 65 stažuotės).

2012 m. Audito Rūmai įdarbino 78 darbuotojus: 50 pareigūnų, 11 laikinųjų darbuotojų ir 17 sutartininkų. Audito Rūmai ypač sėkmingai įdarbino naujus darbuotojus į auditorių darbo vietas. Nuo 2011 m. **laisvi etatai** sudaro beveik 3 % (2012 m. gruodžio 31 d. jų buvo 28).

LYČIŲ PUSIAUSVYRA

Kaip ir kitos ES institucijos, žmoniškųjų išteklių valdymo ir įdarbinimo srityje Audito Rūmai taiko **lygių galimybių** politiką. Audito Rūmai šiuo metu beveik pasiekė personalą sudarančių vyrų ir moterų skaičiaus pusiausvyrą (juose dirba 51 % vyrų ir 49 % moterų) – tai pastaraisiais metais įdarbintų moterų skaičiaus laipsniško didėjimo rezultatas. 2012 m. pabaigoje Audito Rūmai patvirtino lygių galimybių veiksmų planą, kurio tikslas – užtikrinti proporcingesnę lyčių atstovavimą visais institucijos lygmenimis.

	Vyrai	Moterys
2012	51 %	49 %

Toliau pateiktose lentelėse parodyta vyrų ir moterų lyginamoji dalis pagal jų **atsakomybės lygį** 2012 m. gruodžio 31 d. 2012 m. AD lygio moterų lyginamoji dalis pasiekė 40 % ir tikėtina, kad ateityje ši dalis dar labiau didės; po pastarųjų įdarbinimų 46 % visų AD5–AD8 pradinio lygio kategorijų darbuotojų yra moterys. 21 iš 69 direktorių ir skyrių vadovų (30 %) yra moterys. Ši dalis, palyginti su praėjusiais metais, yra panaši. Dauguma šio lygio pareigybės turinčių moterų dirba Vertimo direktorate ir administracinėse tarnybose.

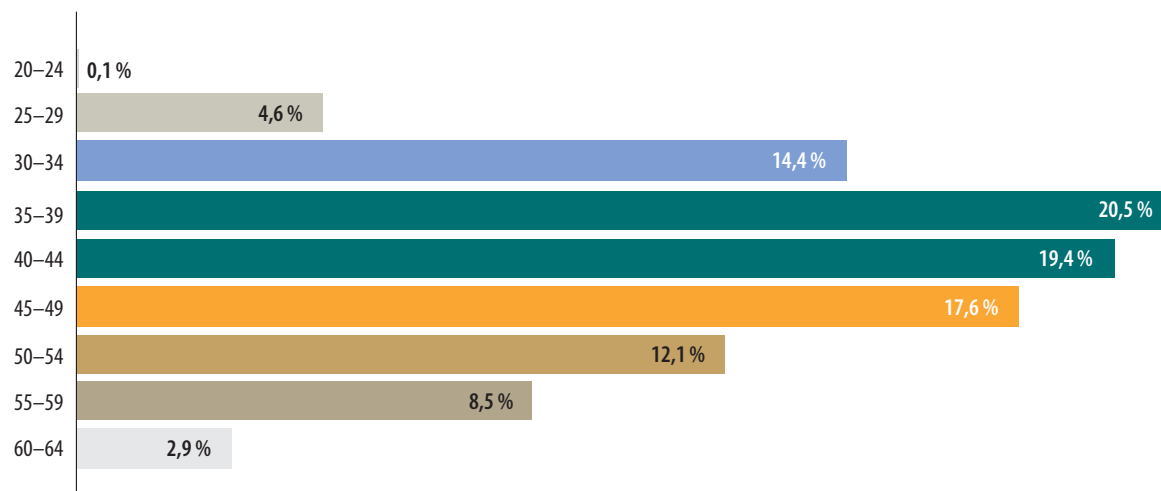
Padėjėjai (AST lygis)			
	Vyrai	Moterys	
2011	33 %	67 %	
2012	33 %	67 %	

Direktoriai ir skyrių vadovai			
	Vyrai	Moterys	
2011	72 %	28 %	
2012	70 %	30 %	

Auditoriai -administratoriai (AD lygis)			
	Vyrai	Moterys	
2011	61 %	39 %	
2012	60 %	40 %	

DARBUOTOJŲ AMŽIUS

Gruodžio 31 d. Audito Rūmų aktyvios tarnybos darbuotojų amžiaus pasiskirstymas rodo, kad beveik 60 % Audito Rūmų darbuotojų amžius neviršija 44 metų.

Trečdalis direktorių ar skyrių vadovų yra 55 metų ar vyresni. Tai reiškia, kad per artimiausius 5–10 metų vyks intensyvus vyresniosios vadovybės atnaujinimas.

PROFESINIS MOKYMAS

Audito profesija reikalauja nuolatinio mokymo, kad darbuotojai nuolat tobulintų savo kompetenciją ir lavintų naujus įgūdžius. Be to, specifinėje Audito Rūmų audito aplinkoje prirėikia darbuotojų su gerais kalbiniais įgūdžiais.

2012 m. vienam Audito Rūmų (audito ir kitų sričių) darbuotojui vidutiniškai teko 8 profesinio mokymo dienos (2011 m. – 9,3 dienos). Kalbos kursai sudarė 52 % visų mokymui skirtų dienų, palyginti su 54 % 2011 m.

2012 m. pagerėjo mokymo turinys ir atsižvelgiant į audito prioritetus buvo parengti nauji kursai. Be to, mokymo veikla dabar valdoma efektyviau įdiegus naują kompiuterizuotą sistemą ir pradėjus plėtoti e. mokymąsi.

VERTIMAS

Vertimas yra svarbi **auditui teikiamos pagalbos veikla**, kuri Audito Rūmams padeda įvykdyti savo misiją ir pasiekti savo komunikacijos tikslus. 2012 m. bendra išverstų dokumentų apimtis pasiekė rekordinį lygį – išverstas 158 861 puslapis, t. y. 11 % daugiau nei 2011 m. Daugiau nei 99 % vertimų buvo užbaigta laiku.

Audito Rūmų vertimo direktoratas teikė **kalbinę pagalbą** auditoriams audito vizitų valstybės narėse metu bei vėliau rengiant audito ataskaitas. Parama taip pat buvo teikiama INTOSAI darbo grupėms bei atsiradus kitiems specifiniams poreikiams, susijusiems su Audito Rūmų audito veikla.

INFORMACINĖS TECHNOLOGIJOS

Informacinių technologijų (IT) indėlis užtikrinant Audito Rūmų darbo efektyvumą ir rezultatyvumą yra labai svarbus. 2012 m. buvo ypač rezultatyvūs:

- **žinių valdymo** srityje išleista pirmoji Audito Rūmų naujosios pagalbos auditui priemonės versija (ASSYST2); su ja susijęs bandomasis projektas pradėtas vykdyti viename audito skyrių. Be to, pirmajai finansų krizės iniciatyvinei grupei buvo teikiama su informacinėmis technologijomis ir turinio pateikimu susijusi parama;

- ir toliau buvo aktyviai automatizuojami **veiklos procesai** įdiegus ECAdemy programą, skirtą padėti įgyvendinti Audito Rūmų mokymo politiką; decentralizavus laiko valdymą, dėl kurio buvo sutaupyta žmogiškųjų išteklių; ir visiškai suskaitmeninus personalo bylas;
- vienas svarbiausių pasiekimų buvo Audito Rūmų **duomenų centro** perkėlimas į naują K3 pastatą. Šiame pastate taip pat pradėjo veikti naujas telefonijos ir duomenų centras.

ADMINISTRAVIMAS IR INFRASTRUKTŪRA

2012 m. Finansų ir pagalbos direktoratas ir toliau:

- a) teikė atitinkamus išteklius, paslaugas ir infrastruktūrą, leidžiančius Audito Rūmams įvykdyti savo misiją ir pasiekti nustatytus strateginius tikslus; ir
- b) užtikrino, kad būtų įdiegtos būtinos finansinės, vidaus kontrolės ir apskaitos priemonės, kurios padėtų vykdyti visą Audito Rūmų veiklą.

2012 m. direktoratas ir toliau gerino savo veiklos efektyvumą ir ekonomiškumą.

2012 m. spalio mėn. į kitą vietą buvo perkeltas **Briuselyje esantis Audito Rūmų biuras**. Šis biuras dabar įkurdintas MTS (*Montoyer/Sciences*) pastate, jo adresas: 30, rue Montoyer/rue de la Science, Briuselis.

SĖKMINGAS K3 PASTATO STATYBŲ UŽBAIGIMAS

Siekiant Audito Rūmų darbuotojams užtikrinti saugią, patogią ir ergonomišką darbo aplinką bei sudaryti sąlygas jiems visiems dirbti vienoje vietoje, 2003 m. buvo užsakyti antrojo priestato statybos darbai. Audito Rūmai priėmė pastatą 2012 m. lapkričio mėn., o pirmieji kraustymo darbai įvyko dar metams nepasibaigus.

K3 pastatas buvo **baigtas statyti laiku**, laikantis kokybės specifikacijų ir **neviršijus biudžeto**. 2013 m. kituose Audito Rūmų pastatuose ir toliau bus vykdomi papildomi darbai.

FINANSINĖ INFORMACIJA

Audito Rūmai yra **finansuojami** iš bendrojo Europos Sąjungos biudžeto. Jų biudžetas sudaro apie 0,1 % visų ES išlaidų ir 1,72 % visų administracinių išlaidų.

2012 M. BIUDŽETO VYKDYMAS

2012 FINANSINIAI METAI	Galutiniai asignavimai	Įsipareigojimai	Panaudota įsipareigojimų asignavimų dalis (%)	Mokėjimai (1 000 eurų)
1 antraštinė dalis. Su institucija susiję asmenys				
10 – Institucijos nariai*	14 592	13 785	94 %	13 557
12 – Pareigūnai ir laikinasis personalas	92 335	89 015	96 %	88 836
14 – Kitas personalas ir išorės paslaugos	4 148	3 810	92 %	3 758
162 – Komandiruotės	3 802	3 512	92 %	2 604
161, 163, 165 – Kitos su institucijai dirbančiais asmenimis susijusios išlaidos	2 972	2 879	97 %	2 148
Iš viso 1 antraštinėje dalyje	117 849	113 001	96 %	110 903
2 antraštinė dalis. Pastatai, kilnojamas turtas, įranga ir kitos veiklos išlaidos				
20 – Nekilnojamasis turtas	10 741	10 703	99 %	7 009
210 – ITT	9 508	9 508	100 %	4 524
212, 214, 216 – Kilnojamasis turtas ir susijusios išlaidos	1 017	963	98 %	690
23 – Einamosios administracinės išlaidos	625	612	98 %	294
25 – Posėdžiai, konferencijos	793	685	86 %	499
27 – Informacija ir leidyba	1 944	1 843	95 %	748
Iš viso 2 antraštinėje dalyje	24 628	24 344	99 %	13 764
Iš viso Audito Rūmuose	142 477	137 345	96 %	124 667

* Šis skyrius susijęs su šiuo metu pareigas einančių narių atlyginimais ir išmokomis, komandiruočių išlaidomis ir mokymais bei buvusiems nariams mokamomis laikinosiomis išmokomis ir pensijomis.

2012 m. bendras biudžeto įvykdymo lygis buvo 96 %. 1 antraštinėje dalyje šis lygis sudarė 96 %, o 14 skyriaus (Kitas personalas ir išorės paslaugos) ir 16 skyriaus (Kitos su institucijai dirbančiais asmenimis susijusios išlaidos) 162 straipsnio (Komandiruotės) atveju jis buvo mažiausias (92 %). Vidutinis vykdymo lygis 2 antraštinės dalies atveju buvo 99 %.

20 skyriaus (Nekilnojamas turtas, pavyzdžiui, pastatai) mokėjimų sumai įtakos turi antrojo Audito Rūmų priestato – K3 pastato – statyba. Ketvirtoji 3 milijonų eurų šio projekto finansavimo dalis buvo įtraukta į 2012 m. biudžetą. Ši suma buvo skirta ir dalis jos buvo sumokėta 2012 m. K3 pastato asignavimų likutis yra perkeltas į 2013 m., kad jį būtų galima panaudoti sutartims, kurias projekto vadovas Audito Rūmų vardu pasirašė su statybų bendrovėmis. Asignavimai bus panaudoti vadovaujantis 2008 m. Audito Rūmų Europos Parlamentui ir Tarybai pateikta sąmata.

Visos K3 pastato statybų įvertintos sąnaudos sudaro 79 milijonus eurų. Šios lėšos skiriamos penkerius metus: 55 milijonai eurų 2009 m., 11 milijonų eurų 2010 m., 7 milijonai eurų 2011 m., o 6 milijonų eurų suma atitinkamai padalyta 2012 ir 2013 metams.

2013 M. BIUDŽETAS

2013 m. biudžetas yra nežymiai (0,2 %) didesnis už 2012 m. biudžetą.

BIUDŽETAS	2013 (1 000 eurų)	2012 (1 000 eurų)
1 antraštinė dalis. Su institucija susiję asmenys		
10 – Institucijos nariai*	14 566	14 592
12 – Pareigūnai ir laikinasis personalas	97 772	96 487
14 – Kitas personalas ir išorės paslaugos	4 176	4 173
162 – Komandiruotės	3 700	3 802
161, 163, 165 – Kitos su institucijai dirbančiais asmenimis susijusios išlaidos	2 728	2 682
Iš viso 1 antraštinėje dalyje	122 942	121 736
2 antraštinė dalis. Pastatai, kilnojamas turtas, įranga ir kitos veiklos išlaidos		
20 – Nekilnojamasis turtas	8 327	9 941
210 – ITT	7 197	6 501
212, 214, 216 – Kilnojamasis turtas ir susijusios išlaidos	830	837
23 – Einamosios administracinės išlaidos	413	525
25 – Posėdžiai, konferencijos	768	793
27 – Informacija ir leidyba	2 284	2 144
Iš viso 2 antraštinėje dalyje	19 819	20 741
Iš viso Audito Rūmuose	142 761	142 477

* Šis skyrius susijęs su šiuo metu pareigas einančių narių atlyginimais ir išmokomis, komandiruočių išlaidomis ir mokymais bei buvusiems nariams mokamomis laikinosiomis išmokomis ir pensijomis

AUDITAS IR ATSKAITOMYBĖ

EUROPOS AUDITO RŪMŲ IŠORĖS AUDITAS

Europos Audito Rūmų metinių finansinių ataskaitų auditą atlieka nepriklausomas išorės auditorius. Tai yra svarbus tų pačių **skaidrumo ir atskaitomybės** principų taikymo sau ir audituojamiems subjektams pavyzdys.

Išorės auditoriaus, **PricewaterhouseCoopers Sàrl**, ataskaita dėl Audito Rūmų 2011 finansinių metų finansinių ataskaitų buvo paskelbta 2012 m. spalio mėn.²

IŠORĖS AUDITORIAUS NUOMONĖS – 2011 FINANSINIAI METAI

DĖL FINANSINIŲ ATASKAITŲ

„Mūsų manymu finansinės ataskaitos tikrai ir teisingai atspindi Europos Audito Rūmų finansinę būklę 2011 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusį finansinių metų finansinius rezultatus ir pinigų srautus, vadovaujantis 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002, 2002 m. gruodžio

23 d. Komisijos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatančiu išsamias minėto Tarybos reglamento įgyvendinimo taisykles, ir Europos Sąjungos apskaitos taisyklėmis (EB apskaitos taisyklėmis).“

DĖL IŠTEKLIŲ PANAUDOJIMO IR KONTROLĖS PROCEDŪRŲ

„Remdamiesi šioje ataskaitoje apibūdintais savo darbo rezultatais, galime teigti, kad neaptikome jokių faktų, leidžiančių manyti, kad visais reikšmingais aspektais, vadovaujantis pirmiau aprašytais kriterijais:

- a) Audito Rūmams skirti ištekliai nebuvo panaudoti pagal paskirtį;
- b) įdiegtos kontrolės procedūros nesuteikia garantijų, kurios yra būtinos siekiant užtikrinti finansinių operacijų atitiktį galiojančioms taisyklėms ir teisės aktams“.

² OL C 315, 2012 10 18.

ĮGALIOTOJO LEIDIMUS DUODANČIO PAREIGŪNO DEKLARACIJA

Aš, toliau pasirašęs, Europos Audito Rūmų generalinis sekretorius, kaip įgaliotasis leidimus duodantis pareigūnas:

- tvirtinu, kad šioje ataskaitoje pateikta informacija teisinga ir tiksli;
- su pakankamu patikimu konstatuoju, kad:
 - šioje ataskaitoje apibūdinti veiklai skirti ištekliai buvo naudojami pagal numatytą paskirtį ir vadovaujantis patikimo finansų valdymo principais,
 - įdiegtos kontrolės procedūros suteikia būtinas garantijas dėl finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo ir užtikrina tinkamą įtariamo ar galimo sukčiavimo atvejų nagrinėjimą.

Šis patikinimas yra grindžiamas mano profesine nuovoka ir turima informacija, tokia kaip perįgaliotų leidimus duodančių pareigūnų ataskaitos ir deklaracijos, vidaus auditoriaus ataskaitos ir ankstesnių finansinių metų išorės auditoriaus ataskaitos.

Tvirtinu, kad aš nežinau nieko, kas nebuvo paskelbta šioje ataskaitoje ir kas galėtų turėti neigiamų pasekmių institucijos interesams.

Priimta Liuksemburge, 2013 m. kovo 7 d.

Generalinis sekretorius
Eduardo Ruiz García

35 METAI, SKIRTI PADĖTI EUROPOS SĄJUNGAI GERIAU FUNKCIONUOTI

Jau 35 metus Europos Audito Rūmai yra ES išorės auditorius, nuolat **kuriantis Sąjungos finansų valdymo pridėtinę vertę** ir atliekantis su mokesčių mokėtojų pinigų naudojimu susijusios viešosios atskaitomybės užtikrinimo funkciją.

Europos Audito Rūmai buvo įsteigti tuomet, kai **kito** Europos bendrijos (Europos Sąjungos pirmtakės) **pobūdis ir ji tapo demokratiškai atskaitingesnė savo piliečiams**. Ypač svarbūs buvo du įvykiai: Europos Parlamento galių išplėtimas biudžeto kontrolės srityje ir viso Europos bendrijos biudžeto finansavimas iš nuosavų išteklių. Bendrija taip pat pripažino būtinybę turėti nepriklausomą išorės auditorių, kuris padėtų Parlamentui ir Tarybai užtikrinti jos finansų demokratinę kontrolę.

Europos Parlamento biudžeto kontrolės komiteto pirmininkas Heinrich Aigner, kuris nuo 1973 m. ryžtingai pasisakė už išorės audito įstaigos Bendrijos lygmeniu įsteigimą, ėmėsi iniciatyvos, kurios rezultatas – 1975 m. liepos 22 d. Briuselio sutartimi įsteigti Europos Audito Rūmai. Audito Rūmai savo veiklą pradėjo 1977 m. spalio mėn. Jų būstinė yra Liuksemburge. Tuometinis Teisingumo Teismo pirmininkas Hans Kutscher Europos Audito Rūmus praminė Bendrijos **finansine sąžine**.

Europos Audito Rūmai visateise institucija tapo 1993 m. lapkričio 1 d. įsigaliojus Maastrichto sutarčiai, tokiu būdu užsitikrindami nepriklausomumą ir įgaliojimus kaip lygūs tarp lygių. Maastrichto sutartimi taip pat buvo nustatytas reikalavimas rengti dokumentą – **patikinimo pareiškimą (DAS)** dėl ES finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo, kuris nuo to laiko tapo Audito Rūmų skiriamuoju ženklu.

Europos Audito Rūmų vaidmuo buvo sustiprintas 1999 m. gegužės 1 d. įsigaliojus Amsterdamo sutarčiai, kuri padidino jų **nepriklausomumą ir išplėtė audito įgaliojimus** apimant dar daugiau politikos sričių. 2003 m. vasario 1 d. Nicos sutartyje buvo patvirtintas principas, kad kiekviena valstybė narė deleguoja po vieną narį, akcentuota Europos Audito Rūmų bendradarbiavimo su nacionalinėmis audito įstaigomis svarba ir leista Audito Rūmams burtis į kolegijas – šia galimybe jie pasinaudojo 2010 m.

Nuo pat savo įsteigimo dienos Audito Rūmai, visų pirma kaip ES AAI vadovų Ryšių palaikymo komiteto narys, nuolat skatino **bendradarbiavimą su valstybių narių aukščiausiomis audito institucijomis** atliekant ES lėšų auditą. Europos Audito Rūmai, dirbdami kartu su kitomis AAI plėtojant Tarptautinės aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos (INTOSAI) ir jos regioninės grupės (EUROSAI) veiklą taip pat siekė būti viešojo sektoriaus audito tobulinimo srityje pirmaujanti organizacija, nustatanti profesinius standartus ir gerąją praktiką. Europos Audito Rūmai vieni iš pirmųjų patvirtino tarpusavio peržiūros metodą kaip gerosios praktikos plėtojimo ir sklaidos AAI bendruomenėje priemonę.

Per savo 35 metų gyvavimo laikotarpį Europos Audito Rūmai siekė prisidėti prie **ES finansų valdymo gerinimo** rengiant aukštos kokybės dokumentus, atspindinčius ES pokyčius ir besikeičiančius suinteresuotųjų subjektų poreikius. Per šiuos pastaruosius 35 metus ES į savo tarpą priėmė naujas valstybes nares, jai buvo priskirtos naujos kompetencijos sritys, o Europos lygmeniu buvo įsteigtos naujos įstaigos – visa tai turėjo atsispindėti Audito Rūmų darbe. Taigi po pirmaisiais jų veiklos metais paskelbtų dviejų nuomonių Audito Rūmų išdirbių skaičius labai išaugo. Europos

Pirmieji Europos Audito Rūmų nariai 1977 m. lapkričio mėn.

Audito Rūmų rengiami dokumentai šiuo metu apima metines ataskaitas, specialiąsias ataskaitas, patikinimo pareiškimus, specialiąsias metines ataskaitas, nuomones ir pozicijos dokumentus. **2012 m.** taip pat išaugo išdirbių skaičius – paskelbti **87 leidiniai**. Pastaraisiais metais Audito Rūmai didesnę pirmumą teikė ES politikos kryptį įgyvendinimo rezultatų tikrinimui ir rekomendacijų, kaip pagerinti veiklos rezultatus, teikimui.

Išsiplėtus ES, mūsų organizacija taip pat vystėsi kaip institucija nuo devynių narių ir 120 darbuotojų 1977 m. iki **27 narių ir beveik 900 darbuotojų** 2012 m. Kaip ir pačios Sąjungos, Audito Rūmų sėkmė priklauso nuo glaudaus jų narių ir visoje Europoje dirbančių darbuotojų bendradarbiavimo. Audito Rūmai didžiuojasi, kad nuo 1977 m. jie subūrė savo darbui atsidavusius, profesionalius ir patyrusius darbuotojus, visas savo pastangas dedančius tam, kad būtų apsaugoti piliečių finansiniai interesai. Audito Rūmai nekantriai laukia artimiausiais metais jiems teksiančio uždavinio – padėti gerinti atskaitomybę piliečiams už viešąsias lėšas, kurios yra teikiamos siekiant įvykdyti ES tikslus.

Europos Audito Rūmai

Metinė veiklos ataskaita 2012

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras

2013 — 55 p. — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9241-167-1

doi:10.2865/71287

KAIP ĮSIGYTI ES LEIDINIŲ

Nemokamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>);
- Europos Sąjungos atstovybėse arba delegacijose. Jų adresus rasite svetainėje: <http://ec.europa.eu> arba sužinosite kreipęsi faksu: +352 2929-42758.

Parduodamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>).

Prenumeruoti leidinius (pvz., metines *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* serijas, *Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos rinkinius*) galite:

- tiesiogiai iš Europos Sąjungos leidinių biuro platintojų (http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm).

Europos Audito Rūmai
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG
eca-info@eca.europa.eu
<http://eca.europa.eu>

 @EUAuditorsECA

EUAuditorsECA

Leidinių biuras

ISBN 978-92-9241-167-1

9 789292 411671